časopis gréckokatolíckej cirkvi • Ročník XXXVI. • Číslo 10. • 09.05.2004 • 15 Sk/Kč

slovo

Storočnica biskupa ThDr. Vasiľa Hopka

Stredoeurópske katolícke dni

Chirotónia blahoslaveného hieromučeníka Vasiľa Hopka

Veľkonočné sviatky v Prešove

Jozef Zorvan
protopresbyter, odborný asistent GBF PU

ÚVODNÍK

Všetci, ktorí veria, sú ospravedlnení, sú ospravedlnení zadarmo jeho milosťou

Milí priatelia!

Možno ste aj vy zažili podobnú situáciu, aká sa stala mne. Potreboval som urobiť určitú odbornú stavebnú prácu, a tak som hľadal majstrov. Práve vtedy som stretol jedného známeho, ktorý spomínanú prácu robil už veľakrát. Opýtal som sa ho, či by mohol prísť a za akú cenu by to urobil. Jeho odpoveď bola odzbrojujúca: „Jasné, že to pre teba urobím, o cenu sa nestaraj, budeš spokojný, veď sme kamaráti!" Keď som počul takúto odpoveď, nadobudol som istotu, že to urobí dobre a lacno. Kúpil som teda všetok potrebný materiál a on o pár dní začal pracovať. Práca mu šla naozaj od ruky a o niekoľko dní bola hotová. Spokojný s vykonanou prácou som sa opýtal, akú odmenu za to chce. On odpovedal: „To nestojí za reč, tebe som to robil lacnejšie, daj takých dvadsaťdva tisíc a sme si kvit, veď sme kamaráti!

Až sa mi zatočila hlava. Dvadsaťdva tisíc za 4 dni práce! Iní šikovní majstri by tú prácu urobili za polovicu i za menej. Práca však už bola hotová, ťažko bolo vyjednávať. Iste by mi začal vyratúvať, koľko komplikácií musel vyriešiť, že inde by zarobil viac. Preto chtiac - nechtiac, zaplatil som a povedal som si, že odteraz budem aj od najlepšieho kamaráta vyžadovať, aby mi povedal cenu vopred.

Možno poznáte aj vy podobných ľudí, ktorí vás oberú o veľa peňazí a ešte vám to podajú tak, že musíte byť vďační, veď vám to robili „takmer zadarmo". Každý, kto zažije podobnú situáciu, si už dáva veľký pozor na všetkých, čo dávajú niečo „zadarmo", a neverí im.

Preto dnes tak často počujeme vety – *„Kto ti dá niečo zadarmo?", „ Dnes ti nik nedá nič zdarma", „Zadarmo ani kura nehrabe".*

Na tomto svete je všetko obchod. Niečo za niečo. Keď ty budeš dobrý ku mne, budem aj ja k tebe. Dnes ja tebe, zajtra ty mne. Ak pre mňa neurobíš túto službu, už za mnou ani nechoď. Aj naše deti od nás počúvajú : „Keď budeš poslušný, dostaneš cukríky; keď budeš zlý, bude trest!"

Takéto zmýšľanie spôsobuje veľa nešťastia a smútku. Snažíme sa získať si priazeň iných, chceme sa im niečím zapáčiť, a keď sa nám to nedarí, sme smutní. Len nesklamať očakávania ľudí. A keď sa nám niečo nepodarí alebo vyjde najavo naša chyba, hneď sme smutní, v depresii.

Prečo o tom všetkom hovorím? Je veľa kresťanov, ktorí takto prežívajú aj svoj vzťah k Bohu. Hoci poznajú texty Svätého písma, kde sme uisťovaní, že Boh nás miluje takých, akí sme, že nám **daroval** spásu a sme ospravedlnení **zadarmo.**

*Všetci, ktorí veria v Ježiša, sú ospravedlnení **zadarmo** jeho milosťou...*(porov. Rim 3,21-24)

*Kto je smädný, nech príde a berie vody života **zadarma**...*(porov. Zjv 22,17)

*Keď Boh neušetril Svojho syna, ako by nám s ním **nedaroval** všetko?* (porov. Rim 8,32)

Veď on dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posiela dážď na spravodlivých i nespravodlivých (Mt 5,45).

Nedokážu uveriť, že nás Boh môže takto milovať.

Aj život Pána Ježiša potvrdzuje túto pravdu. Prijímal mýtnikov a hriešnikov a jedával s nimi, neodsúdil ženu - cudzoložnicu, modlil sa za odpustenie hriechov pre svojich vrahov a posmievačov. A keby niekto pochyboval pochybnosť o tom, či je taký aj Otec, Ježiš hovorí: „Kto vidí mňa, vidí Otca." „Syn nemôže robiť nič, len to, čo vidí robiť Otca. Čo robí Otec, to robí podobne aj Syn." Ježiš nám teda zjavuje to, že si nemusíme získavať Božiu priazeň, že vzťah Boha k nám nie je určovaný tým, akí sme my, ale tým, aký je on, že je verný, aj keď sme my neverní.

Mnohí ľudia, keď počujú zvesť o tom, že spása je z milosti, že ju Boh dáva zdarma a nemôžeme ju získať vlastnými skutkami, ale máme ju prijať ako dar, hovoria: **„To by bolo priveľmi jednoduché a lacné."** Keď sa im však vysvetlí, že to je jediný spôsob, ako môže Boh urobiť z človeka svojho syna , ktorý tiež miluje zadarmo všetkých, ktorý odpúšťa sedemdesiatsedemkrát, ktorý požehnáva tých, čo ho preklínajú atď; hovoria: **„To je príliš ťažké!"** A povedia to tí istí ľudia, ktorí tvrdili, že je to príliš lacné.

Keď však človek uverí v túto Božiu lásku, získa úžasnú slobodu. Táto sloboda sa potom prejaví aj v tom, že kresťan bude môcť dávať svoju lásku všetkým bez toho, aby si to museli zaslúžiť.

„Lebo ak milujete tých, ktorí vás milujú, akú odmenu môžete čakať? Vari to nerobia aj mýtnici? A ak pozdravujete iba svojich bratov, čo zvláštne robíte? Nerobia to aj pohania?" (Mt 5,46-47). *Vy buďte milosrdní ako váš nebeský Otec"* (porov. Lk 6,36) *„ Zadarmo ste dostali, zadarmo dávajte."*

Vo svete, kde si všetko musíte zaslúžiť a draho kúpiť, sa žije ťažko. My kresťania máme veľký dar - Božiu milosť. Keď budeme rozumieť tejto láske a budeme s ňou rátať vo svojom živote, viera v ňu premení náš život tak, že budeme môcť milovať podobne, ako nás miluje Boh.

A toto si navzájom vyprosujme. Christos voskrese!

Zorvan Jozef

vyberáme z obsahu

ROZHOVOR
Bola to smrť spravodlivého 3

SPRAVODAJSTVO
Z kresťanského sveta 4
Správy z domova 5-7

DUCHOVNÉ ČLÁNKY
Tretie posolstvo Jána Pavla II. 8
Svätý mučeníka Tallelaios 9
Bl. biskup Vasiľ - výzva i príklad 10-11
Život bez starostí 12
Človek - vrchol tvorstva 13
Starkin príbeh 14
Chirotónia bl. hieromuč. V. Hopka 15

slovo

časopis gréckokatolíckej cirkvi

■ Vydáva Vydavateľstvo PETRA s cirkevným schválením Gréckokatolíckeho biskupstva pod č.j. 3317/99. ■ **Šéfredaktor:** Mgr. Juraj Gradoš ■ **Cenzor:** Anton Mojžiš ■ **Redaktorka:** Mgr. Anna Ondovčíková ■ **Jazyková úprava:** PhDr. Adriana Matoláková, Mgr. Emília Bakajsová ■ **Adresa redakcie:** SLOVO, Hlavná 3, P. O. Box 204, 080 01 Prešov, *tel.:* 051-7722814, 7734622, *kl. 266, 166, e-mail:* slovogrk@greckokat.sk, *web stránka:* http://petra.grkatpo.sk/ ■ **Osvit, tlač a väzba:** Vydavateľstvo Michala Vaška Prešov ■ **Celoročné predplatné na rok 2004:** *Slovensko:* 390 Sk; *Okolité štáty:* 390 Sk + poštovné 870 Sk; (37 €); *Ostatná Európa:* 390 Sk + poštovné 1050 Sk (40 €); *Zámorie:* 390 Sk + poštovné 1640 Sk (65 $); číslo účtu: 262 872 8493/1100, SWIFT KÓD: TATR SK BX, var. symbol: 2004 ■ *Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciame. Neoznačené snímky pochádzajú od autora článku.* ■ Novinové zásielky: VsRP - 661/2003 ■ ISSN 1335-7492 ■ *Uzávierka pre spravodajstvo do čísla 12 je 19. mája 2004.*

Snímka z titulnej strany: Hlavná snímka: Obraz bl. hieromučeníka Vasiľa Hopka, ďalšie snímky: Chirotónia vladyku Vasiľa; Veľký piatok (archív GkB).

Posledná strana: Pozvánka na Turíce (inz.).

MYŠLIENKY NA MÁJ

Zachovajte si radostnú odvahu a nebojte sa, keď kríž, ktorý musíte niesť, zdá sa vám príliš drsný, ťažký, hranatý. Všetko sa raz skončí, ale večná odmena bude bez konca./ Bl. Arnold Janssen

Kristov kríž musí znášať ten, kto chce byť Kristovým učeníkom. Radostne trpieť je najkrajšou vecou na svete, ktorú nám závidia aj svätí v nebi. Buďme spokojní a pobozkajme ruku Pána. On nám neposiela kríž preto, aby nás tlačil, ale aby nás posvätil. / Bl. Jozef Freinademetz

Bola to smrť spravodlivého

Rozhovor so sestrou Veronikou Zbihlejovou, SSNPM, o vzťahu otca biskupa a sestier služobníc.

Kedy nastal prvý kontakt medzi biskupom Hopkom a sestrami služobnicami?

Dňa 11. mája 1947, keď bol v Katedrálnom chráme v Prešove konsekrovaný za pomocného biskupa Dr. Vasiľ Hopko, po svojej chirotónii prišiel do sirotinca k Sestrám služobniciam a všetkým nám udelil svoje požehnanie.

Stretávali sa sestry služobnice s otcom biskupom aj počas „exilu"?

V ťažkých rokoch prenasledovania našej cirkvi boli sestry služobnice násilne vyvezené do Čiech. Ich posledná stanica bola Kolešovce, v okrese Rakovník. Tam ich duchovne obsluhovali len rímskokatolícki kňazi. Naši kňazi, ktorí pracovali v Čechách, sa báli navštevovať rehoľnice, lebo za takýto čin hrozilo väzenie.

Jediným odvážlivcom bol o. Marián Potaš, ČSVV, ktorý sa po prepustení z väzenia zamestnal v Tepliciach – asi 120 km od Kolešovíc. Riskoval všetko. Vďaka nemu sme zažili aj radostné stretnutie s vladykom Dr. Vasiľom Hopkom.

Boli aj svetlé chvíľky v tomto temnom období?

V Oseku oslávil vladyka Vasiľ Hopko aj 20 - ročné jubileum svojej biskupskej konsekrácie. Na slávnosti sa zúčastnili aj štyri naše sestry z Kolešovíc. Na slávnostnej homílii bola vyzdvihnutá vernosť svätej Cirkvi otca biskupa Vasiľa a veľká vďačnosť Pánu Bohu za neho. Po svätej bohoslužbe vladyka Vasiľ všetkým poďakoval a poprosil, aby sme spoločne vzdávali Pánu Bohu vďaku za všetko.

My sme pozvali vladyku Vasiľa do Kolešovíc, aby sme mohli spolu s ním osláviť jeho sviatok kultúrnym programom a pohostením. Na slávnosti sa zúčastnil aj otec Marián Potaš a sestra vladyku Vasiľa, ktorá prišla z Ameriky.

Vladyka Vasiľ a otec Potáš nás navštívili ešte viackrát, ale všetko sa muselo robiť tajne. Prichádzali večer a odchádzali neskoro v noci alebo skoro ráno.

Ako sa zmenila situácia v roku 1968?

V roku 1968 nastala „Dubčekova jar". Cirkev začínala dýchať slobodnejšie a aj rehoľnice deportované na Moravu a do Čiech sa mohli vrátiť na Slovensko.

K Sestrám služobniciam, ktoré bývali v Prešove na Rumanovej ulici, sa nasťahoval aj otec biskup Dr. Vasiľ Hopko, ktorý sa vrátil z Oseku. Umiestnenie malo byť dočasné, kým nedostane rezidenciu od pravoslávnych. Ale táto záležitosť sa nepodarila a vladyka žil naďalej so sestrami. Mal iba jednu izbu a kaplnka bola urobená z verandy.

Sestry sa starali o všetky životné potreby blaženého Vasiľa, ktorý im za to vždy prejavoval svoju vďačnosť. Bol spokojný so všetkým, čo sme mu dali.

Približne po troch rokoch sa opravil jeho domček na Dobrianskeho ulici, ktorý mu úrady zobrali, keď ho zatvorili do väzenia. Vyhodili s ním aj jeho mamičku. Po oprave sa tu presťahoval vladyka Vasiľ a s ním aj dve naše sestry, ktoré sa o neho starali.

Každý potrebuje pomoc a oporu a to hlavne v ťažkých rokoch. Spomínal si vladyka na niekoho, kto mu pomáhal?

Často spomínal, že jeho priatelia z väzenia už dávno zomreli a on žije. „Za to môžem ďakovať tej sestre" – a ukázal na sestru Simeonu Koščovú, ktorá sa o neho veľmi obetavo a s láskou starala. Vyslovil sa, že by ešte chcel žiť na slobode aspoň toľko ako vo väzení. Dobrotivý Boh mu to splnil.

Už tri mesiace dopredu často spomínal, že zomrie. Posledný týždeň sa skoro každý deň spovedal. Keď sme sa ho pýtali, prečo to robí, odpovedal, že stále si na niečo spomenie a chce to ešte v živote odčiniť.

Ako si spomínate na jeho posledné roky?

V rokoch 1975 – 1976 vladyka už málo chodil po eparchii na cirkevné slávnosti, lebo jeho telesné sily oslabli, a hlavne sa mu veľmi zhoršil zrak. Službu Božiu slúžil z pamäti do posledného dňa. Každý večer slúžil svätú liturgiu v Katedrálnom chráme v Prešove o 18. hod. V tom bol veľmi horlivý a nič ho nevedelo zadržať – ani hostia, ktorí prišli k nemu na návštevu. Po svätej liturgii dával požehnanie na všetky strany. Prítomní odchádzali až po jeho požehnaní. Mali ho radi, bozkávali mu ruky a prihovárali sa mu. Keď zomrel, katedrála sa zdala byť chudobnejšia. Chýbalo tam jeho otcovské srdce.

Koniec bol ľahký. Prišlo to náhle, ale on už bol pripravený. Dňa 23. júla 1976 odslúžil svätú liturgiu, potom raňajkoval, modlil sa sám aj so sestrami. Okolo tretej hodiny popoludní sa dostavil smrteľný pot a srdce prestalo biť. Odišiel k Pánovi spokojne, akoby zaspal. Bola to smrť spravodlivého. Bol piatok, tri hodiny popoludní – deň a hodina smrti Pána Ježiša.

Správa o jeho smrti sa niesla ako bolestivá strela po celej eparchii. Stratili sme otca biskupa...

Čo by ste nám o vladykovi Vasiľovi ešte povedali?

Sestry služobnice podali tiež svedectvo o jeho svätom živote v procese jeho blahorečenia. Vyzdvihovali hlavne jeho pokoru, skromnosť a vernosť modlitbe časoslova. Modlitba bola vždy na prvom mieste – keď sa stalo, že odchádzal popoludní sa návštevu, vždy sa so sestrami najprv pomodlil, aby ju z nejakých príčin neskôr nevynechal alebo neskrátil.

Veronika Zbihlejová, SSNPM, sa narodila 28. októbra 1921. Pochádza z Chmeľova, okr. Bardejov. Do noviciátu vstúpila 18. februára 1938. Prvé sľuby zložila 24. augusta 1940 a večné 28. augusta 1946. V súčasnosti pôsobí v komunite sestier služobníc pri odpustovom mieste v Ľutine.

Za rozhovor ďakuje
Juraj Gradoš.
Snímky: archív GkB

Z KRESŤANSKÉHO SVETA

VATIKÁN: Zriadenie vlastného Kijevského patriarchátu gréckokatolíckej cirkvi na Ukrajine nie je v súčasnosti pre Vatikán vhodný z dôvodov ekumenických ohľadov. Tento názor vyslovil prefekt Kongregácie pre východné cirkvi kardinál Ignace Moussa I. Daoud 23. marca na tlačovej konferencii vo Vatikáne. „Existujú dôvody, ktoré momentálne hovoria proti zriadeniu takéhoto patriarchátu." Ukrajinská gréckokatolícka cirkev je svojimi miliónmi členov najväčšou s Rímom zjednotenou východnou cirkvou. Po desaťročiach prenasledovania stalinským režimom od politického prevratu intenzívne nalieha na založenie vlastného patriarchátu. Pritom zo symbolických dôvodov sa má stať sídlom patriarchu nie Ľvov, ktorý leží z ukrajinského hľadiska na periférii, ale historické, politické a cirkevné centrum Kijev. Ruská pravoslávna cirkev a ostatné pravoslávne cirkvi však tieto plány už viackrát odsúdili ako agresívne. (KP/-zg-TK KBS)

TURÍN: Arcidiecéza v Turíne odmietla špekulácie o tom, že na Turínskom plátne, zvanom aj Kristov rubáš, je vidieť ďalšiu tvár. „Na ľanovom plátne, do ktorého - podľa staročnej tradície - zavinuli Ježišovo telo po ukrižovaní, a ktoré od roku 1578 opatrujú v severnom Taliansku, je vidno len obrysy jednej tváre", vyhlásil uplynulý týždeň hovorca ordinariátu. O obrysoch ďalšej tváre na Turínskom plátne informovali dvaja talianski vedci v jednom britskom odbornom časopise.

Kus plátna s rozmermi 4,36 x 1,10 metra ukazuje dvojitý odtlačok dobre stavaného muža, vysokého 1,81 metra s bradou a dlhými vlasmi, ktorý skonal po hroznom mučení.

Turínske plátno púta pozornosť vedcov už niekoľko storočí. Momentálne sa dokázali zhodnúť len na tom, že obrysy na plátne majú všetky znaky ukrižovania opísaného v Biblii.

Chemická analýza častíc prachu a peľu zachyteného na plátne potvrdila, že pochádzajú z oblasti predného Orientu a na plátno sa dostali pred približne 2000 rokmi.

Podľa rádiokarbónovej analýzy má plátno pochádzať zo stredoveku. Túto možnosť však spochybňujú nielen predstavitelia Cirkvi, ale aj vedci. Podľa ich názoru bol výsledok rádiokarbónového merania skreslený chemickými a biologickými nečistotami, ktoré zostali na plátne po reštaurátorských prácach.(TASR).

VATIKÁN- Deň po prijatí 10 nových krajín do Európskej únie pápež Ján Pavol II. vyzval k tomu, aby politická integrácia bola založená na kresťanských hodnotách. Pre Svätého Otca je táto dôležitá etapa dejín tiež príčinou našej starosti, ako povedal pred modlitbou Raduj sa, nebies Kráľovná pútnikom na Námestí sv. Petra v nedeľu 2. mája 2004. „Ak má byť jednota európskych národov trvalá, nemôže byť iba ekonomická a politická," povedal Svätý Otec.

„Iba Európa, ktorá nevymazáva, ale znovu objavuje svoje kresťanské korene, bude schopná naplniť veľké výzvy tretieho tisícročia – pokoj, dialóg medzi kultúrami a náboženstvami, uchovanie stvorenstva," vyhlásil Svätý Otec. (ZE/-zg-TK KBS).

VÝCHODNÉ CIRKVI V 20. STOROČÍ EURÓPY

V tlačovom stredisku Svätej stolice sa dňa 23. marca 2004 uskutočnila prezentácia knihy „Viera a mučeníctvo: Východné cirkvi v dvadsiatom storočí Európy", ktorú vydalo vydavateľstvo Vatican Publishing House.

Medzi tými, ktorí prehovorili v priebehu prezentácie, boli kardinál Ignace Moussa I. Daoud, prefekt Kongregácie pre východné cirkvi, Andrea Riccardi, zakladateľ Spoločenstva sv. Egídia, biskup Pavlo Vasylyk z ukrajinskej gréckokatolíckej eparchie Kolomyja-Černivcy a Mons. Tertulian Ioan Langa z gréckokatolíckej eparchie Kluž-Gherla v Rumunsku.

Kardinál Daoud vo svojom príhovore poukázal na to, že kniha dokumentuje „útlak rôznych východných katolíckych cirkví: ukrajinskej, rumunskej, slovenskej a rusínskej. Po tom, čo boli vymazaní z histórie, sa vrátili k existencii a dnes zápasia so snahou zabudnúť na perzekúcie, ktoré pretrpeli."

Prefekt kongregácie ujistil každého, že ďalej budú pokračovať v zhromažďovaní dokumentácie o skúsenostiach veriacich východných cirkví – „odzrkadľujúce svedectvá viery našich cirkví, ktoré môžu poodhaliť pôvod, korene toľkých predsudkov."

Profesor Riccardi vo svojom príspevku hovoril o tom, že „mučeníctvo východných cirkví je spojené s ich ojedinelou situáciou, a to tým, že súčasne patria dvom svetom: svetu východných tradícií a zároveň svetu Katolíckej cirkvi."

„Východné cirkvi", pokračoval, „patrili do skupiny, ktorej existenciu komunistická politika nechcela pripustiť v žiadnej krajine svojej východnej ríše - socialistického tábora (od bývalého Československa až po Rumunsko), so vzácnymi výnimkami, ako boli komunistami trpená malá komunita gréckokatolíkov v Bulharsku a gréckokatolíci v Maďarsku. Tento postoj dáva obraz sovietskeho modelu úplnej likvidácie katolicizmu východných kresťanov.

Zakladateľ Spoločnosti sv. Egídia predostrel, že „veľkým problémom je náboženská sloboda. Zbaviť života východné katolícke cirkvi znamená poprieť náboženskú slobodu a slobodu rôznorodosti – odlišnosti. To bolo to, čo žiaden komunistický režim nebol ochotný akceptovať – rôznosť, rozmanitosť."

77 - ročný eparcha Pavlo Vasylyk je jedným z 11 detí svojich rodičov. V priebehu niekoľkých desaťročí sovietskeho režimu bol mnohokrát zatknutý. Počas svojho prvého väzenského obdobia od roku 1947 do roku 1956 bol vysvätený za diakona a vykonával diakonskú službu vo väzení. Práve v tom nachádzal silu a, ako hovorí, „čo je nemožné pre človeka, to je možné Bohu. Podmienky, v ktorých sme žili v koncentračných táboroch, boli neľútostné, horšie ako nemecké koncentráky.... Evanjelium, ...udrž nás ľudskými, udrž nás kresťanmi."

Po prepustení z väzenia v roku 1956 bol ordinovaný za kňaza a od roku 1959 do roku 1964 opäť uväznený. Po prepustení bol poslaný do exilu a bolo mu zakázané účinkovať na západnej Ukrajine, takže svoju službu vykonával inde. Biskupskú vysviacku prijal v roku 1974, bol neustále sledovaný KGB, ale svoju biskupskú službu vykonával ďalej. 4. augusta 1987 Ukrajinská gréckokatolícka cirkev „oznámila do celého sveta koniec Cirkvi v katakombách a prechod do plného a normálneho náboženského života."

Podľa V.I.S. – Vatican Information Service
spracoval Vladimír Miroššay
Snímka – internet.

NOVÝ APOŠTOLSKÝ NUNCIUS NA UKRAJINE

Svätý Otec Ján Pavol II. vymenoval 22. apríla 2004 nového apoštolského nuncia pre Ukrajinu. Je ním titulárny arcibiskup krbavský Mons. Ivan Jurkovič, doterajší nuncius v Bielorusku.

Nový apoštolský nuncius na Ukrajine sa narodil 10. júna 1952 v Kocevje v Slovinsku. Na kňaza bol ordinovaný 29. júna 1977 a biskupskú vysviacku prijal 6. októbra 2001, kladením rúk Angela kardinála Sodana, štátneho sekretára Vatikánu. Po ukončení základných teologických štúdií v Ľubľane, študoval na Pápežskej Lateránskej univerzite, kde dosiahol doktorát z cirkevného kanonického práva v roku 1988. Diplomatické štúdiá absolvoval na Pápežskej diplomatickej akadémii v roku 1984.

Okrem rodného jazyka hovorí po taliansky, anglicky, rusky, španielsky, nemecky a francúzsky.

Na mieste apoštolského nuncia v Ukrajine strieda chorvátskeho arcibiskupa Nikolu Eteroviča, ktorý bol Svätým Otcom menovaný za sekretára pre synody biskupov vo Vatikáne.

Spracoval Vladimír Miroššay.
Snímka – internet.

Veľkonočné sviatky s vladykom Jánom Babjakom, SJ

Veľký štvrtok 8.4.2004

Dopoludnia sa v gréckokatolíckej Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove stretlo asi 200 kňazov Prešovskej eparchie so svojím vladykom – prešovským eparchom Mons. ThDr. Jánom Babjakom, SJ, a emeritným biskupom Mons. Jánom Hirkom. Veľký štvrtok môžeme nazvať dňom kňazov, pretože v ten deň si pripomíname ustanovenie sviatosti kňazstva a Eucharistie. Preto aj Svätý Otec každoročne práve na tento deň píše kňazom celého sveta list. Pred začiatkom archijerejskej svätej liturgie posvätil otec biskup 20 antimenziónov. Ide o plátno, do stredu ktorého sú vložené relikvie svätého. V tomto prípade v desiatich relikvie blahoslaveného biskupa mučeníka Pavla Petra Gojdiča a v druhej desiatke relikvie blahoslaveného biskupa mučeníka Vasiľa Hopka. Je to teda relikviár, ktorý sa nachádza na každom oltári východnej cirkvi pod oltárnou plachtou v strede oltára, kde je vždy uložený evanjeliár. Podobne ako prví kresťania slávili Eucharistiu na hroboch mučeníkov, tak to praktizuje Cirkev dodnes. Liturgia sa slávi na ostatkoch svätých. Na antimenzióne je ikonograficky znázornené mŕtve telo Ježiša Krista po sňatí z kríža, v rohoch sú znázornení štyria evanjelisti a je opatrené podpisom biskupa, ktorý ho posvätil. Je podobné plaščenici, ktorú východní kresťania vo Veľký piatok ukladajú do Kristovho hrobu a počas veľkonočného obdobia je na oltári. Tieto antimenzióny poputujú hlavne do nových chrámov, ktoré počas svojej biskupskej služby posvätil vladyka Ján Babjak.

Potom nasledovalo posvätenie a odovzdanie náprsných krížov. Zlatý kríž s okrasou odovzdal vladyka Ján kňazom z biskupskej kúrie: vikárovi pre Rusínov o. Pavlovi Petrovi Haľkovi, OSBM, riaditeľovi kancelárie biskupského úradu o. Ľubomírovi Petríkovi a ceremoniárovi o. Jozefovi Urvinitkovi. Zlaté kríže z rúk vladyku prevzali všetci otcovia protopresbyteri (okresní dekani) jednotlivých protopresbyteriátov, aktuár biskupského úradu o. Martin Chudík, archivár biskupského úradu o. Anton Mojžiš, postulátor procesov blahorečenia biskupov mučeníkov Pavla a Vasiľa o. Ján Krehlík, dekan GBF PU o. Vojtech Boháč a rektor kňazského seminára o. Vasiľ Kormaník. Kríž je najvýrečnejším znakom Kristovej lásky, a preto je aj najčastejším znakom kresťanov. V byzantskom obrade môže každý kňaz nosiť strieborný presbyterský kríž. Z titulu úradu alebo ako ocenenie, či vyznamenanie mu môže jeho biskup udeliť právo nosiť zlatý kríž alebo zlatý s okrasou – oslávený kríž Ježiša Krista. Je v tom veľká symbolika. Má pripomínať samotnému kňazovi, ale aj veriacim laikom zachraňujúcu lásku Ježiša Krista a potrebu nášho obrátenia, aby sme sa podobali Kristovi.

Ako každoročne, aj tohto roku vo Veľký štvrtok posvätil vladyka Ján myro – olej na udeľovanie sviatosti myropomazania (birmovania).

Na konci slávnosti bol nádherný a hlboký obrad umývania nôh. Otec biskup si zobliekol biskupské liturgické rúcho, opásal sa zásterou a dvanástim kňazom umyl a pobozkal nohy. Urobil ten istý znak lásky a pokory ako Ježiš Kristus, ktorý pri Poslednej večeri umyl nohy dvanástim apoštolom. V tomto znaku je vyjadrená veľká výzva. Slúžiť v pokore a láske. To je povolanie a poslanie každého kresťana – biskupa, kňaza či laika.

Večer o. protosynkel Vladimír Skyba slávil v katedrále svätú liturgiu sv. Bazila Veľkého s večierňou a po nej otec biskup predsedal strastiam nášho Pána Ježiša Krista, pri ktorých sa číta 12 evanjelií o utrpení Krista. V prvom evanjeliu znie celá veľkňazská Ježišova modlitba. Medzi evanjeliami sa spievajú veršové slohy a stále časti utierne.

Veľký piatok 9.4.2004

V tento deň dopoludnia sa otec biskup Ján Babjak zúčastnil slávenia kráľovských hodiniek a popoludní o 15. hod. slávil spolu s emeritným biskupom Veľkú večiereň s uložením plaščenice do hrobu. V homílii vladyka Ján povedal: „Zvykli sme si všetko idealizovať. Aj celý náš kresťanský život. Ale život nie je taký zidealizovaný, sladkastý. Celý náš život je konfrontácia s hriechom. Ale aj hriech sme si už zidealizovali – nazývame ho už len slabosťou, chvíľkovým zlyhaním... Ježiš Kristus prijal utrpenie vo vrchovatej miere, pretože ho spôsobil hriech, vina ľudí všetkých čias. Pozrime sa na Krista zmučeného a vidíme, ako vyzerá hriech. Východná spiritualita nám súčasne ukazuje umučenie Ježiša Krista, ale aj jeho zmŕtvychvstanie – vzkriesenie. Lebo jedno bez druhého nemá zmysel. Východná cirkev to v týchto sviatkoch vyjadruje jedným dychom". Ďalej povedal, že všetci sme vykúpení, všetci môžeme nájsť pokoj duše, odpustenie hriechov. Všetci môžeme nastúpiť na novú cestu. Pravda, pod podmienkou, že sa rozhodneme vyznať svoj hriech.

Zrak veriacich v katedrále zaiste v tento deň spočinul aj na vernej kópii Turínskeho plátna, ktoré je ako jedna veľká plaščenica. Pri pohľade na Turínske plátno možno rozjímať o svojich hriechoch, ale aj o Božej láske, ktorá je nekonečne mocnejšia ako zloba našich hriechov. Nad Turínskym plátnom sa v relikviári v podobe kríža nachádza relikvia svätého Kristovho kríža a niektorých svätých, čo mohlo veriacim v katedrále ešte viac napomôcť k hlbokému prežitiu tajomstva smrti Ježiša Krista.

SPRÁVY Z DOMOVA

NÁMESTOVO: *Gorazdovo výtvarné Námestovo - celoslovenská výtvarná súťaž detí a mládeže zameraná na národnú históriu* zaznamenala minulého roku už svoj VIII. ročník. Usporiadateľmi súťaže a výstavy boli Dom kultúry, Rímskokatolícky farský úrad a Cirkevná základná škola svätého Gorazda v Námestove. Spoluvyhlasovateľmi súťaže v jej ôsmom pokračovaní boli ďalšie celonárodné ustanovizne - Národné osvetové centrum Bratislava, Matica slovenská Martin, Spolok sv. Vojtecha Trnava, Spolok sv. Cyrila a Metoda Michalovce.

Súťaž ako organická súčasť svätogorazdovskej tradície je zameraná predovšetkým na spoznávanie národných, kultúrnych a kresťanských prvopočiatkov nášho národa mladou generáciou, spojené s ich výtvarným stvárnením.

Súťažné práce (329 prác z 26 škôl) VIII. ročníka *Gorazdovho výtvarného Námestova* (bolo súčasťou v poradí už XIV. Svätogorazdovských dní na Slovensku) hodnotila výtvarná komisia. Na výstavu, spolu s ocenenými, navrhla 117 výtvarných prác súťažiacich.

Hlavnú cenu získali žiaci vo veku 10-11 rokov z trenčianskeho Piaristického gymnázia J. Braneckého za kolektívnu prácu s názvom *Krížová cesta Pána Ježiša Krista.*

Ocenenia v jednotlivých kategóriách za výtvarné, skutočne invenčné, dielka získali žiaci a študenti, reprezentujúci nasledovné výchovno-vzdelávacie ustanovizne:

I. kategória: 6 až 8 rokov – diplom a cena: Dominika Jantošíková, 8 r., ZUŠ Fiľakovo za výtvarnú prácu s názvom *Anjel strážny;* Patrik Fedor, 6 r., ZUŠ ul. Štefánikova, Trebišov, za dielko *Bez názvu* a Adriana Ferenczová, 7 r., ZUŠ Lučenec za *Anjelov.*

II. kategória: 9 až 10 rokov – diplom a cena: kolektívna práca - žiaci ZŠ sv. Andreja Svorada a Benedikta, ul. 1. mája, Trenčín - *Krížová cesta;* Nikola Oravcová, 10 r., ZUŠ Lučenec – *Dvaja pútnici a* Michaela Šuranská, 10 r., ZUŠ Tlmače – *Jezuliatko.*

III. kategória: 11 až 12 rokov – diplom a cena: Jakub Kula, 12 r., Piaristické gymnázium J. Braneckého, Trenčín – *Z Veľkej Moravy;* Barbora Karkošková, 12 r., ZUŠ Lučenec - *Pútnici v zelenom;* Csilla Kovácsová, 12 r., ZUŠ Fiľakovo – *Adam a Eva.*

IV. kategória: 13 až 15 rokov – diplom a cena: kolektívna práca - Martina Furdeková, 13 r., Vladimíra Pavláková, 13 r., a Ivana Lietavcová, 13 r., ZUŠ Námestovo, pob. Oravské Veselé – *Gorazdovo srdce;* kolektívna práca - Eva Gabrielová, 14 r., Zuzana Fernezová, 14 r., CZŠ apoštola Pavla, Sihelné – *Bez názvu;* Katarína Acélová, 15 r., ZUŠ Lučenec – *Kameňovanie Štefana.*

V. kategória: stredné školy, učilištia, ZUŠ – diplom a cena: Ján Vykroč, 16 r., SPŠ Scota Viatora 8, Ružomberok – *Solúnski bratia;* Gabriel Kody, 16 r., ZUŠ Fiľakovo - *Bez názvu;* Peter Hlodák, 16 r., ZUŠ Lučenec – *Ježišova zvesť.*

Osobitnú cenu organizátori súťaže udelili Michaele Vaškovej, 17 r., z Cirkevného stredného odborného učilištia sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach.

Celoslovenská súťaž aj ôsmym ročníkom - počtom súťažných prác, ich umeleckou kvalitou a stvárnenými témami – naplnila svoje hlavné poslanie. Podnietila autorov žiackeho a študentského veku k poznávaniu našich národných dejín, najmä ich úsvitu. Prostredníctvom subjektívnej výtvarnej výpovede pozitív-

ne vplývala na profilovanie historického vedomia, národného povedomia a obsažnej národnej hrdosti autorov i ich rovesníkov. Ďalej prispela k šíreniu poznania života, skutkov a diela svätého Gorazda - patróna žiakov, študentov a pedagógov - muža, ktorý ako prvý z našej krvi, kosti a zeme využil Božiu milosť natoľko, že sa stal hrdinom čností. (Miroslav Holečko, spoluautor projektu *Gorazdovo výtvarné Námestovo*).

NÁMESTOVO: Významný slovenský historik, teológ a filológ J. Kútník-Šmalov v diele *Zástoj katolíckej hierarchie v slovenskom národnom a kultúrnom živote* to potvrdzuje, keď nám ho o. i. predstavuje ako mimoriadneho vzdelanca a Európana: „Gorazd, *vzdelanec svetového formátu a Európan myslením a cítením, ...*" (In: Zborník Mons Sancti Martini - Vrch sv. Martina, Ružomberok 1947, s. 62).

Poznanie, že ide o prvého po mene známeho literáta slovenského pôvodu dominovalo pri profilovaní jednej z celoslovenských aktivít zameraných na poznávanie života, skutkov, charizmy a diela nášho prvosvätca Gorazda - celoslovenskej súťaže v tvorbe duchovnej poézie, prózy a drámy s názvom *Gorazdov literárny Prešov*. Hlavnými vyhlasovateľmi už VIII. ročníka celoslovenskej literárnej súťaže *Gorazdov literárny Prešov* boli Šarišské osvetové stredisko Prešov, Cyrilo-metodská spoločnosť Bratislava a Gréckokatolícke biskupstvo Prešov; spoluvyhlasovateľmi Matica slovenská Martin, Národné osvetové centrum Bratislava, Spolok sv. Vojtecha Trnava, Spolok sv. Cyrila a Metoda Michalovce, Oblastná rada Matice slovenskej Prešov, Spolok slovenských spisovateľov – odbočka Prešov a Gorazdus, n. o. Prešov. Medzi organizátorov podujatia, najmä v jeho záverečnej fáze, treba pripočítať Gréckokatolícky kňazský seminár blahoslaveného Petra Pavla Gojdiča v Prešove, na pôde ktorého sa konali aktivity odborného, duchovného i spoločenského charakteru spojené s vyhlásením výsledkov predmetnej súťaže.

Súťaž nie je tematicky ohraničená. Išlo v nej o literárne stvárnenie našich národných a kresťanských prvopočiatkov, histórie, tradícií – z nich dominantne historickej všeslovanskej *cyrilometodskej* a tiež novodobej slovenskej duchovno-kultúrnej *svätogorazdovskej tradície* a v neposlednom rade stvárnenie aj duchovných hodnôt a potrieb súčasníka.

Do jednokolovej súťaže svoje literárne práce prihlásilo 21 detských a 42 dospelých autorov. Vyhodnotenie súťaže sa uskutočnilo za účasti ocenených autorov, odbornej poroty a organizátorov. Na základe verdiktu odbornej poroty udelili realizátori súťaže víťazom v jednotlivých kategóriách vecné ceny nasledovne:

DETSKÍ AUTORI - 1. miesto: Peter Karaš a Jana Piknová, obidvaja zo Starej Ľubovne; 2. miesto: Ivona Fabianová a Ingrid Rusiňáková, obe zo Starej Ľubovne, Katarína Talpašová z Kapušian; 3. miesto: Marika Smoroňová a Marika Smreková, obe zo Starej Ľubovne, Diana Šlávková z Prešova; *Čestné uznanie* - Ľubomír Ličák z Kapušian a Katka Želinská zo Sabinova.

DOSPELÍ AUTORI – Poézia - 1. miesto: Lucia Paraličová z Plavnice; 2. miesto: Lenka Dzadíková z Prešova a Lucia Mindeková zo St. Ľubovne; 3. miesto: Katarína Džunková z Košíc a Silvia Miklošovičová z Bratislavy; *Čestné uznanie* - Tamara Hrabková z Prešova, Ľubica Chrystophoryová z Bratislavy, Elena Jančušková z Prešova a Tomáš Kríž z Trebišova.

Veľká sobota 10.4.2004

Ráno bol vladyka Ján Babjak v katedrále prítomný na slávení Jeruzalemskej nadhrobnej utierne a večer slávil svätú liturgiu sv. Bazila Veľkého s večierňou a čítaniami, pri ktorej udelil sviatosť krstu trom dospelým katechumenom, spolu s nimi udelil sviatosť myropomazania trom ďalším mladým ľuďom a Eucharistiu s nimi po prvýkrát prijala ešte jedna dievčina. V starozákonných čítaniach odznelo mnoho udalostí, ktoré boli predobrazmi Ježiša Krista. On je ten skutočný Baránok, ktorého krv nás zachraňuje pred večnou smrťou. On je ten mocný Boh, ktorý nás sprevádza životom tak, ako viedol izraelský národ cez púšť. Ako ich ochránil pred faraónom a jeho vojskom, tak chráni nás pred mocou zlého ducha. Pascha je prechod Pána zo smrti do života. V homílii odznelo, že táto noc je veľká preto, lebo je to noc naplnenia všetkých

starozákonných predobrazov v Ježišovi Kristovi. On jediný zachraňuje človeka a vyslobodzuje ho z otroctva hriechu. Zvláštnosťou tejto liturgie je, že pred evanjeliom sa biskup, kňazi a asistencia prezliekajú z tmavých do bielych liturgických rúch a číta sa evanjelium o vzkriesení Ježiša Krista. Tu je tá chvíľa, keď sa liturgicky slávi realita vzkriesenia. Ráno vo veľkonočnú nedeľu pri utierni sa už spevom liturgicky konštatuje následok vzkriesenia: „Vzkriesenie tvoje, Kriste Spasiteľu, oslavujú anjeli na nebesiach..." Na konci svätej liturgie vladyka Ján zablahoželal mladým, ktorí prijali iniciačné sviatosti a celé liturgické zhromaždenie im zaspievalo mnoholitstvije.

Veľkonočná nedeľa – Pascha – Vzkriesenie nášho Pána Ježiša Krista 11.4.2004

V tento najväčší sviatok liturgického roka ráno o 4. hod. slávil prešovský eparcha Mons. Ján Babjak, SJ, spolu s emeritným biskupom Mons. Jánom Hirkom v katedrále Utiereň vzkriesenia, ktorá má svoje jedinečné čaro. O 10. hod. slávil archijerejskú svätú liturgiu sv. Jána Zlatoústeho. Pretože Kristus svojou smrťou a zmŕtvychvstaním otvoril bránu do neba všetkým národom, číta sa vo Veľkonočnú nedeľu evanjelium vo viacerých jazykoch. Otec biskup v úvode homílie všetkých pozdravil: „Pokoj vám! Pokoj vašim dušiam, ktoré sú oslobodené od hriechu. Pokoj vašim rodinám. Pokoj našej vlasti. Pokoj celému svetu". Potom sa vladyka zameral na slávenie nedele ako dňa Kristovho vzkriesenia. „Učeníci Ježiša Krista vnímali vzkriesenie ako fakt, ktorý mocne zasiahol ich život. Preto sa rozhodli slávif nedeľu ako ich sviatočný deň. Najkrajšie je vyjadrené pomenovanie nedele v Rusku: voskresénije. Je zaujímavé, že aj za totality bol ponechaný tento názov. Nenašli výstižnejší. Nedeľa je deň modlitby, svätej liturgie, svätého prijímania, deň oslavy, deň stretnutia so vzkrieseným Kristom. Lenže ako ju prijímame my, moderní ľudia? Nedeľa je deň, ktorý nám chýba. Chýba našej práci. Sme takí uponáhľaní, že človek tohto storočia si „kradne" nedeľu, aby získal viac času na prácu. Človek chce mať toho veľmi veľa. Chce naplniť svoj život všetkým. Ale bez Krista stráca pokoj. Stále zväčšuje nepokoj svojho srdca. Vzkriesený Kristus nám dnes hovorí: Človeče, zastav sa! Uvažuj o mojom prázdnom hrobe. Prichádzaj ku mne a získaš všetko. Pokoj v tomto živote a k tomu život večný. Moderný človeče, nedaj si ukradnúť nedeľu! Nedeľa je darom Vzkrieseného!" Emeritný biskup slávil svätú liturgiu o 6.00 hod.

V ten deň otec biskup Ján Babjak posvätil aj veľkonočné pokrmy. Po svätých liturgiách bolo myrovanie – požehnanie posväteným olejom a rozdávanie posväteného chleba. Je to znak pripomínajúci hody lásky – agapé prvých kresťanov. Večer otec biskup predsedal slávnostnej večierni. Po celý Svetlý týždeň ostávajú kráľovské dvere na ikonostase otvorené, pretože Kristus nám otvoril bránu do neba.

Vo Svetlý pondelok slávil prešovský eparcha archijerejskú svätú liturgiu vo farnosti Ľubotice. V ten deň je slávnostný sprievod okolo chrámu s čítaním evanjelií o vzkriesení Ježiša Krista. Vo Svetlý utorok slávil vladyka Ján Babjak svätú liturgiu ráno v katedrále. V ten deň sa číta evanjelium o učeníkoch, ktorí na ceste do Emauz spoznali vzkrieseného Pána.

Na všetkých veľkonočných sláveniach v prešovskej katedrále bola prítomná aj generálna predstavená Sestier služobníc Nepoškvrnenej Panny Márie sr. Janice Soluk z Ríma. Boží ľud v prešovskej katedrále, obklopený relikviami a modlitbami blažených hieromučeníkov Pavla a Vasiľa, prežil tohtoročné veľkonočné sviatky veľmi slávnostne a požehnane. Tajomstvo - Christos voskrese!- možno v tejto katedrále prežívať veľmi intenzívne aj vďaka blahoslaveným biskupom mučeníkom, ktorí spolu s Kristom trpeli a vstali z mŕtvych.

Ľubomír Petrík

"Aby všetci jedno boli"

V súčasnej dobe sa veľa hovorí o ekumenizme. Nestačí poznať iba význam tohto slova. Ekumenizmus treba žiť. O tom, že to tak v našom regióne je, svedčia rôzne podujatia, ktoré sa už niekoľko rokov uskutočňujú na poli duchovnom, kultúrnom alebo športovom.

Pod heslom „ Aby všetci boli jedno" (Jn 17,21) sa uskutočnilo v prvý deň jarných prázdnin športové podujatie v telocvični ZŠ v Bidovciach. Zúčastnili sa ho žiaci a študenti štyroch farností. Z Košického Klečenova prišli gréckokatolíci, zo Svinice rímskokatolíci, z Bidoviec kalvíni a z Nižnej a Vyšnej Kamenice evanjelici. Súťažilo sa v dvoch disciplínach. Chlapci hrali futbal, dievčatá vybíjanú.

Nálada a atmosféra bola výborná. Prišli aj nehráči, aby povzbudili a podporili tých svojich. Samozrejme, nechýbali ani ceny a občerstvenie. Kto bol víťazom? Predsa všetci, ktorí 23. februára 2004 preukázali nielen svoju športovú zdatnosť, ale aj vôľu naplniť

a zrealizovať myšlienku organizátorov. Touto cestou vyslovujeme Pán Boh zaplať duchovným otcom spomínaných farností, ktorí nám tento pekný deň pripravili.

mladí gréckokatolíci
z Košického Klečenova

Sväté písmo a ja

Svoje vedomosti zo Svätého písma si 16.3.2004 overili víťazi školských kôl na biblickej súťaži a biblickej olympiáde na protopresbyterskom kole Bardejovského protopresbyterátu. V priestoroch CZŠ sv. Egídia sa stretli súťažiaci z Beloveže, Kružlova, Malcova, Hrabského, Gaboltova, Nižnej Polianky i všetkých bardejovských základných a niektorých stredných škôl za účasti otca protopresbytera ThLic. Jozefa Zorvana, kňazov a katechétov Bardejovského protopresbyteriátu. Gréckokatolícke biskupstvo v Prešove na tejto súťaži zastupoval o. Andrej Pribula, vikár pre katechézu.

Po spoločnej modlitbe o ducha múdrosti a úvodnom príhovore sa súťažiaci rozišli do jednotlivých tried podľa vopred určených kategórií. Súťaž pozostávala z vypracovania jednotlivých textov, riešenia tajničiek a z ústnych odpovedí na otázky členov poroty. Víťazi boli odmenení diplomami a peknými vecnými cenami.

Na eparchiálnom kole v Prešove budú Bardejovský protopresbyteriát zastupovať víťazi jednotlivých kategórií:

Biblická súťaž : A. kategória: 1.a 2. ročník ZŠ - CZŠ sv. Egídia v Bardejove:Matúš Greško, Miriam Capová, Jana Zorvanová

Biblická súťaž : B. kategória 3. a 4. ročník ZŠ - CZŠ sv. Egídia v Bardejove: Andrej Petričko, Samuel Zorvan, Dávid Zimovčák

Biblická olympiáda: 1. kategória: 5 – 9 ročník ZŠ - ZŠ Pod Vinbargom v Bardejove: Lukáš Šoltýs, Štefan Holodík, Marianna Galíková

Biblická olympiáda: 2. kategória: 1. a 2. ročník SŠ - Gymnázium Slovenská 5, Bardejov: Henrieta Medrická, Slavomíra Jackaninová, Lea Medrická

Touto cestou chcem vyjadriť poďakovanie Riaditeľstvu CZŠ sv. Egídia v Bardejove za prepožičanie priestorov CZŠ a Makos Trade, s.r.o., za sponzorský dar. Úprimné Pán Boh zaplať patrí kňazom a katechétom, ktorí sa venovali vedomostnej príprave žiakov.

Verím, že poznávanie kníh Starého i Nového zákona nezostane len záležitosťou prípravy na súťaž, ale cez napísané Božie slovo pomôže mladým ľuďom vytvoriť si bližší vzťah k nášmu nebeskému Otcovi.

Všetkým prajem a vyprosujem, aby sa Biblia stala naším najlepším priateľom a vodcom v každej životnej situácii.

Peter Cap

Prešovský eparcha na duchovných cvičeniach

Prešovský eparcha Mons. ThDr. Ján Babjak, SJ, sa zúčastnil v dňoch 25. 4. – 29. 4. 2004 na duchovných cvičeniach kňazov prešovskej eparchie v kláštore otcov Redemptoristov v Stropkove. Exercitátorom bol o. RNDr. Jozef Voskár, odborný asistent na Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove.

Cestou na duchovné cvičenia sa vladyka Ján zastavil v obci Potoky v stropkovskom protopresbyteráte, kde slávil archijerejskú svätú liturgiu v drevenom Chráme sv. Paraskievy. Bola to pre obyvateľov tejto malej obce nevšedná udalosť. Otec biskup veriacich tejto obce povzbudil vo viere. Zároveň, v súvislosti so vstupom našej krajiny do Európskej únie pripomenul, že drevené chrámy na východnom Slovensku sú jedinečným kultúrnym a duchovným bohatstvom, ktorým sa naša krajina môže prezentovať navonok, o to skôr, že tieto chrámy sú živé vierou Božieho ľudu, ktorý sa v nich modlí.

Povzbudil veriacich obce, aby boli aj naďalej, tak ako doteraz, pripravení podeliť sa s pútnikmi a turistami o toto svoje kultúrne a duchovné bohatstvo, ktorým je ich viera a nádherný drevený chrám.

Ľubomír Petrík

SPRÁVY Z DOMOVA

Próza - 2. miesto: Veronika Longauerová z Prešova; 3. miesto: Jozef Mydla z Prešova a Ivana Lacková z Bratislavy; *Čestné uznanie* - Nataša Sallaiová z Lipoviec, Ján Šándor z Prievidze a Matej Thomka z Martina. *Cenu Oblastnej rady Matice slovenskej v Prešove* – Tamara Hrabková z Prešova a Matej Thomka z Martina; *Cenu n. o. Gorazdus v Prešove* - Veronika Longauerová z Prešova.

Vybrané príspevky ocenených autorov sú uverejnené v zborníku pod stálym názvom *Gorazdov literárny Prešov*, špecifikovaným príslušným ročníkom, ktorý každoročne vydáva prešovské Šarišské osvetové stredisko. Súčasťou slávnostného vyhlásenia výsledkov súťaže bola slávnostná bohoslužba vo východnom obrade, umelecký program a tvorivá dielňa na tému *Duchovná poézia, próza a dráma na Slovensku.*

Celoslovenská literárna súťaž zameraná na tvorbu novej duchovnej poézie, prózy a drámy - *Gorazdov literárny Prešov* aj svojím ôsmym ročníkom prispela k prehĺbeniu spomenutej ojedinelej národno-náboženskej a duchovno-umeleckej tradície Slovákov a zároveň cieľavedome prispela k profilovaniu historického vedomia, k posilneniu národného a kresťanského povedomia jej najpriamejších dedičov. (Miroslav Holečko, autor projektu *Gorazdov literárny Prešov*).

PREŠOV: Otcovia Baziliáni – bratia Jozafát V. Timkovič, OSBM, a Gorazd A. Timkovič, OSBM, pôsobiaci v Monastyre Rádu sv. Bazila Veľkého na Vajanského ulici v Prešove sa v posledných rokoch venujú problematike baziliánskych kláštorov na východnom Slovensku. Tých bolo približne 25 a dnes sú väčšinou v ruinách alebo sa zachovali len v písomných dokumentoch.

Bratia Timkovičovci pri svojej bádateľskej činnosti využívajú najmä zahraničné archívy nakoľko v mnohých prípadoch, ako hovoria, sa na území Slovenska nenašiel ani jediný dokument, ani jedna historická zmienka, ktorá by pomohla ozrejmiť pôvod skúmaných kláštorov. Ako absolventi štúdia v Ríme veľmi dobre poznajú aj archívu Vatikánu, ale cenné poznatky im poskytovali aj archívne dokumenty z Ľvova a Mária Pócsu.

V roku 1995 sa prezentovali publikáciou Letopis Krásnobrodského monastyra, ktorá sa stretla s mimoriadnym úspechom nielen doma, ale aj v zahraničí. V marci t. r. sa prezentovali ďalšou monografiou pod názvom Letopis Bukovského monastyra a historické zmienky o iných baziliánskych monastyroch na východnom Slovensku. Jej autorom je Jozafát V. Timkovič, OSBM, ktorý verí, že táto kniha pomôže k osvetleniu aspoň časti slávnych dejín rusínskych gréckokatolíkov na Slovensku.

Impulzom k napísaniu tejto knihy bol náhodou objavený rusínsky rukopis historika a znalca Podkarpatskej Rusi Dr. Vasilija Hadžegu z Užhorodu z roku 1935. Niet pochýb, že Bukovský monastyr na Bukovej Hore pri Stropkove, ktorého založenie siaha až do 9. storočia, ale aj ďalšie baziliánske kláštory na našom území sú významnými pamiatkami kresťanskej kultúry a nedeliteľnou súčasťou kultúrneho dedičstva Slovenska a zaslúžia si pozornosť nielen historikov, ale aj širokej kultúrnej verejnosti.

O to vzácnejší je preto príspevok prešovských baziliánov do histografie a poznania nášho regiónu. (Peter Krajňák).

Tretie posolstvo Jána Pavla II. pre Slovensko

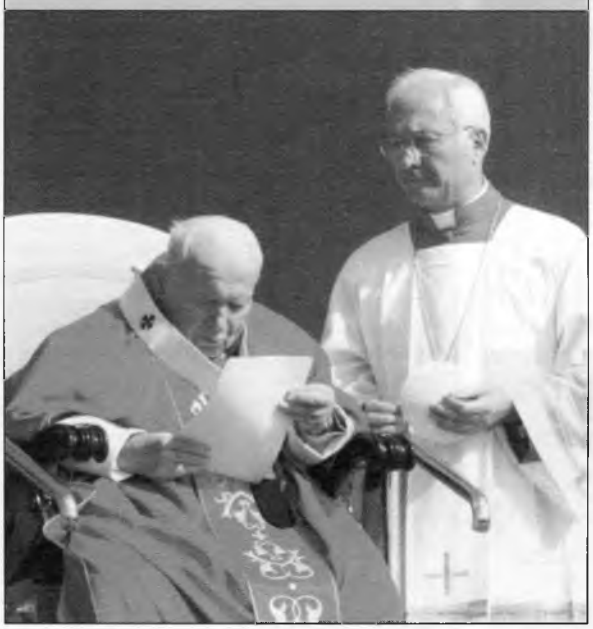

„Mesto na Dunaji", aj tak možno označiť hlavné mesto mladej Slovenskej republiky. História tohto mesta je veľmi zaujímavá a veľmi bohatá. Už jej historické názvy napovedajú veľa o jej bohatej histórii: Breslava, Pressburg, Posonium, Pozsony, Istropolis, Prešporok, Břetislava nad Dunajem a Bratislava. Veľmi významné pre Bratislavu boli chvíle, keď hostila trikrát vzácneho hosťa – slovanského pápeža Jána Pavla II.

História regiónu

Veľkú úlohu v rozvoji regiónu zohrala rieka Dunaj. Už od doby kamennej sa sa na oboch jej brehoch stavali hradiská, kamenné fortifikačné objekty rímskeho limesu a neskôr stredoveké hrady, pod ktorými vznikli mestá opevnené hradbami – Bratislava, Devín, Hainburg.

Najväčší význam z nich nadobudla Bratislava. Raz bola sídlom provinčných orgánov s regionálnym hospodárskym a kultúrnym významom, inokedy sídlom centrálnych politických orgánov s hospodárskym a kultúrnym významom pre celý štát.

Historický hrad a mesto pod ním vyrástli na mieste, kde sa európska veľrieka Dunaj stretá s masívom Karpát i s poslednými výbežkami Álp, a kde sa zároveň stretajú dve veľké európske nížiny, Viedenská a Komárňanská panva, kde sa západný okraj rozsiahlej Karpatskej kotliny dotýka žírneho Moravského poľa a ďaleko na sever siahajúceho úvalu rieky Moravy. Preto tu, v dôležitej dunajskej úžine, v tzv. Bratislavskej bráne, bola už v predhistorických dobách významná križovatka ciest, ktoré spájali alpské kraje s Karpatskou kotlinou a pobrežie Jadranu s pobrežím Baltického mora.

Bratislava

Na tomto prastarom sídelnom substráte vyrástlo na pomerne malom priestore v srdci Európy niekoľko významných vojenských, politických a hospodárskych centier – pri Viedenskom lese Viedeň, pri Malých Karpatoch Bratislava, na okraji Pilišského pohoria Ostrihom, o niečo južnejšie Budín, ktoré na seba už vo feudálnej dobe strhávali hospodárske, politické a duchovné dianie. Na ich pôde sa rozhodovalo o dôležitých udalostiach v živote strednej Európy, v nich na seba narážali protikladné politické idey a spoločenské záujmy, ale z nich vychádzali aj obrodné sily, ktoré menili spoločnosť.

História i súčasnosť Bratislavy

Na území súčasnej Bratislavy sa predpokladá sídlisko lovcov zo staršej kamennej doby (paleolitu). V neolite (3 500 r. pred Kristom) tu vzniklo niekoľko osád. Hromadné nálezy dokazujú, že v bronzovej dobe bola Bratislava významným výrobným centrom.

Od 5. storočia prichádzajú na územie Bratislavy prví Slovania. V roku 623 vzniká jednotný kmeňový zväz – Samova ríša. V 1. tretine 9. storočia vzniká Veľká Morava. Po víťazstve Maďarov nad Bavormi v bitke v roku 907 sa Bratislava dostáva pod nadvládu vznikajúceho uhorského štátu. Vážnou dejinnou udalosťou bol v roku 1241 vpád Tatárov.

V roku 1291 obec pod hradom získala plné mestské výsady od uhorského kráľa Ondreja III. Rozvoj sľubne napredoval v 14. a 15. storočí. Zásluhou panovníka Mateja Korvína vznikla v roku 1465 Academia Istropolitana.

16. storočie bolo poznamenané protitureckými vojnami. Bratislava bola dobre opevnená a vďaka tomu bola vyhlásená za hlavné mesto habsburskej časti Uhorska. Zlatý kráľovský vek Bratislavy bol v rokoch 1563 – 1830, keď tu bolo korunovaných 11 panovníkov a 8 kráľovských manželiek, medzi nimi aj významná panovníčka Mária Terézia (v r. 1741). Sedemnáste storočie je časom reformácie. Za panovania Jozefa II. sa Bratislava stáva centrom šírenia osvietenských myšlienok a kolískou slovenského národného obrodenia (Anton Bernolák, Juraj Palkovič, Ľudovít Štúr). V roku 1918 vzniká spoločný štát Čechov a Slovákov. Od roku 1919 sídli v Bratislave Univerzita Komenského.

Z novších dejín Bratislavy bola významnou duchovnou a spoločenskou udalosťou historicky prvá návšteva pápeža na Slovensku v apríli 1990 v Bratislave. Novodobé dejiny mesta Bratislavy nastávajú 1.1. 1993, keď vzniká samostatná a zvrchovaná Slovenská republika a Bratislava sa stáva jej hlavným mestom.

Tretie posolstvo pre Slovensko

Bratislava ako jediné mesto na Slovensku bolo poctené trojnásobnou návštevou Svätého Otca. Najprv to bolo nezabudnuteľné stretnutie na Vajnorskom letisku po rokoch neslobody v roku 1990. V roku 1995 to už bolo niekoľko požehnaných dní stretnutia sa s Jánom Pavlom II. po celom Slovensku s kanonizáciou blahoslavených košických mučeníkov.

A napokon krásne štyri septembrové dni v roku 2003, ktoré vyvrcholili práve v Bratislave 14.9.2003 beatifikáciou Božích služobníkov: Mons. ThDr. Vasiľa Hopka a sr. Zdenky Schelingovej. Bol to záverečný deň apoštolskej návštevy Svätého Otca na Slovensku. V ten deň bol sviatok Povýšenia svätého Kríža. Aká veľká symbolika... Obaja Boží služobníci boli doslova spätí so svätým Krížom. Svätý Otec povedal: *„Kríž sa im stal cestou k životu, prameňom sily a nádeje, skúškou lásky k Bohu a blížnemu."* Bratislavsko-trnavský arcibiskup-metropolita Mons. Ján Sokol sa v spätosti s touto významnou udalosťou vyjadril: *„Nikdy nesmieme zabudnúť na tých, ktorí sa postavili na obranu viery a svätej Cirkvi, a tak prispeli k zachovaniu dedičstva otcov."*

V spoločenstve s Jánom Pavlom II. sme si naplno uvedomili latinský výraz: *„Ubi Petrus, ibi Ecclesia est – Kde je Peter, tam je Cirkev."* Počas slávnostnej liturgie nás povzbudil k pohľadu na kríž. Povedal: *„On je tým privilegovaným miestom, na ktorom sa nám zjavila Božia láska... Na kríži sa stretá ľudská úbohosť s Božím milosrdenstvom. Adoráciou tohto nekonečného milosrdenstva sa človek môže otvoriť tajomstvu kríža... Kríž je osadený v zemi, akoby zakorenený v ľudskej zlobe. Ale zároveň je vztýčený do výšky, smerom k nebu, kam akoby prstom ukazoval na Božiu dobrotu. Kristov kríž je víťazstvom nad zlom, porážkou smrti, sprostredkovaním života, znovunavrátením nádeje a zvestovaním svetla...."*

Na jedinečnom príklade mučeníkov Slovenského národa – gréckokatolíckeho biskupa Vasiľa a rehoľnej sestry Zdenky poukázal na potrebu hľadieť a rozjímať nad tajomstvom kríža: *„Čo vidíme, keď upierame zrak na kríž? Rozjímame nad znakom nekonečnej Božej lásky k ľuďom... Istotne to bolo práve rozjímanie nad týmto tajomstvom, ktoré podržalo blahoslavených najmä v ťažkých chvíľach utrpenia... Kríž sa im stal cestou k životu, prameňom sily a nádeje, skúškou lásky k Bohu a blížnemu."*

Pápež nás teda prišiel nanovo voviesť nanovo do vykupiteľského tajomstva kríža. Napokon nás zveril ochrane našej nebeskej patrónky: *„Mária pod drevom kríža spoluprežíva vo svojom srdci obetu, ktorou sa Syn odovzdáva Otcovi pre život sveta a tam sa stáva Matkou všetkých ľudí. Jej zverujem súčasnosť i budúcnosť Cirkvi a slovenského národa, aby rastúc pod Kristovým krížom vedeli v ňom objaviť a prijať posolstvo lásky a spásy."*

„Živ, Bože, Otca Svätého, námestníka Kristovho!"

Slavko Ganaj

Svätý mučeník Tallelaios

Pochádzal zo Sýrie, konkrétne z oblasti vrchu Libanos, kde sa narodil pravdepodobne v roku 266 po Kristovi. Jeho otec Berukios bol vojenským veliteľom, jeho matka sa volala Romélia, jeho brat Ján slúžil ako poddiakon tamojšej miestnej cirkvi. Samotný Tallelaios vyštudoval medicínu u lekára Makaria a neraz pomáhal chorým celkom zadarmo. Vynikal peknou tvárou i postavou a svetlými vlasmi.

Za cisára Numeriána (283 – 284) mnohí utekali do vrchov a púští, aby unikli pred nutnosťou vybrať si medzi zapretím viery a mučeníckou smrťou. Vtedy bol Tallelaios zatknutý a predvedený pred Tibéria, správcu Edessy v Macedónsku (rovnomenné mesto jestvuje v Mezopotámii). Keďže vyznával vieru výlučne v trojjediného Boha, bol niekoľkokrát mučený, ale potom sa mu podarilo utiecť. Keď však prišiel do Malej Ázie, zazreli ho vojaci smerujúci do cilícijského Anazaru. Rýchlo teda zabočil do lesa a pokúsil sa skryť, ale vojaci ho našli a predviedli pred Teodora, správcu mesta Aigaios, do chrámu zasväteného cisárovi Hadriánovi (117 – 138).

Keďže Tallelaios smelo vyznal vieru v Krista, správca mesta mu povedal: „Ty chudák, azda si myslíš, že utečieš z mojich rúk, ako si utiekol z rúk Tibéria?" Väzeň mu odvetil: „Nechcem viac utekať, veď verím svojmu Pánovi Ježišovi Kristovi, na ktorého sa spoliehám, že nedopustí, aby som bol zahanbený, ale pomôže mi vydržať utrpenia až do konca." Na uvedenú odpoveď správca mesta prikázal vojakom Alexandrovi a Asteriovi, aby Tallelaiovi prevŕtali nohy, prestrčili mu cez ne povraz a zavesili ho dolu hlavou. Vojakom sa však Božím pôsobením zatemnili oči, takže namiesto Tallelaia zobrali, prevŕtali a zavesili kus dreva. Teodor sa domnieval, že sa mu posmievajú, preto vydal rozkaz obidvoch nemilosrdne biť. Počas výkonu trestu sa vojakom otvoril duchovný zrak a hovorili: „Ako žije Pán, odteraz sme kresťanmi, veď veríme v Pána Ježiša Krista a kvôli nemu trpíme." Správca mesta ich dal popraviť, a tak ich pripočítal medzi mučeníkov.

Nato sa Teodor obrátil k Tallelaiovi a povedal: „Prines obetu bohom, aby si žil a nasýtil sa sladkým pohľadom na toto svetlo." Svätec mu odvetil: „Kristovho služobníka nepresvedčíš, aby obetoval démonom." Rozhnevaný správca mesta sa rozhodol, že Tallelaiovi prevŕta nohy on sám, no zrazu nemohol vstať z miesta. Všetci prítomní začali volať: „Veľký je kresťanský Boh, čo robí takéto divy!" Zmätený vladár začal prosiť Tallelaia, aby sa zaňho pomodlil. Keď to svätec urobil, Teodor sa znova mohol postaviť. On však nepripísal túto udalosť pravému Bohu, ale mágii. Opätovne sa teda pokúsil uskutočniť svoj pôvodný zámer, ale ochromeli mu ruky. Keď mu svätec vrátil zdravie, správca mesta zvolal: „Odveďte tohto mága spred mojej tváre a potopte do morských hlbín, aby zhynul!"

Keď vojaci potopili Tallelaia do morských hlbín, on sa modlil: „Pane, môj Bože, nedaj mi teraz umrieť, lebo chcem za teba trpieť ešte viac, aby som naplnil námahu mučeníctva a prijal od teba neporušiteľný veniec v nesmrteľnom živote." Sluhovia sa vrátili a kým popisovali, ako uskutočnili rozkaz, vstúpil Tallelaios živý do Hadriánovho chrámu a povedal: „Kde je teraz sila vašich bohov? Kde je vaša pýcha a vyvyšovanie? Hľa, môj Pán Ježiš Kristus prekazil vaše zámery a nedovolil moju smrť, aby som zvíťazil nad diablom, vaším otcom."

Vtedy správca mesta povedal: „Tallelaios, prinesieš obetu bohom. Alebo chceš, aby sa tvoje telo stalo pokrmom pre zvieratá?" On mu odvetil: „Ešte stále si nespoznal moc a slávu môjho Pána a Boha Ježiša Krista? Ja ti oznamujem prorockými slovami: ‚Nezomriem, ale budem žiť, a vyrozprávam Pánove skutky. Pánova pravica ma vyvýšila, Pánova pravica urobila mocnú vec (Ž 117, 17. 16 podľa Septuaginty).'" Tallelaia teda vydali za pokrm zvieratám, ale nechceli mu ublížiť. Medvedica si mu ľahla k nohám, lev a levica urobili podobne. Tu ľudia začali kričať: „Veľký je Boh kresťanov! Bože Tallelaia, zmiluj sa nad nami!" Nato zvieratám hodili mága, ktorý správcovi mesta poradil tento trest, a tie ho ihneď roztrhali.

Napokon správca mesta vydal rozkaz sťať Tallelaia mečom, čo vojaci urobili. Bolo to 20. mája 284 po Kristovi.

Marcel Gajdoš

Snímka - Chrám sv. Petra a Pavla v Antiochii

MODLITBA OTCOV PÚŠTE

SPÔSOBY A PROSTRIEDKY MODLITBY

Sila, pokoj a zrelosť ducha (2. diel)

Sila modlitby je tiež spojená s jej intenzitou. Povedal jeden starec: „Človek, ktorý sedí vo svojej cele a číta žalmy, je podobný tomu, kto je vonku a hľadá kráľa. Kto sa modlí neustále, je podobný tomu, kto sa rozpráva s kráľom. A ten, kto prosí v slzách, ten objíma nohy kráľa a vyprosuje si milosrdenstvo, ako oná ľahká žena, ktorá v krátkej chvíli zmyla svojimi slzami svoje hriechy."

Ovocím modlitby je taktiež vyrovnanosť a pokoj. Jeden starec povedal: „Keď sadáš, vstávaš alebo robíš čokoľvek iné a máš pred očami Boha, nepriateľ ťa nemôže žiadnym spôsobom vyľakať. Ak tvoja myseľ zostáva v Bohu, potom aj Božia sila zostáva v tebe. Otcovia púšte majú veľmi jednoduchý návod na to, ako dosiahnuť pokoj. Jeden brat sa spýtal otca Agatona na nečistotu. On mu odpovedal: „Bež, vylož svoju nízkosť pred Bohom, a získaš pokoj."

Modlitba, ak je živým stretnutím s Pánom, sama o sebe núti človeka rásť a vedie ho k stále väčšej zrelosti: Strom nerastie, keď sa mu nedostane vlahy z neba, duša sa nerozvíja, ak jej chýba sladký pokrm, ktorý prichádza zhora. Svätý Duch a mierne zvlaženie nebeskou sladkosťou privádzajú dušu človeka k zrelosti.

Otcovia púšte došli až k takej slobode od seba samých, že (podobne ako sv. Pavol) so všetkou pokorou mohli dávať za príklad i sami seba. O otcovi Izákovi sa hovorilo, že keď bol blízko smrti, zhromaždili sa okolo neho starci a povedali mu: „Čo budeme robiť, až odídeš?" A on im povedal: „Pozrite sa, ako som šiel pred vami. Ak ma chcete nasledovať a zachovávať Božie prikázania, on vám zošle svoju milosť a bude chrániť toto miesto. Ale ak ich nebudete zachovávať, tu nezostanete. Aj my sme boli smutní, keď sa naši Otcovia priblížili smrti. Ale vernosť ich učeniu a Božím prikázaniam nám umožnila žiť ďalej, ako by boli ešte medzi nami. Tak robte i vy a budete zachránení."

Upravil: Juraj Gradoš

Preložené z titulu: Bonaventura J. Štivar, OFM Cap., Modlitba Otců pouště, Matice cyrilometodějská, s. r. o., Olomouc, 1998

ANKETA

Začiatkom roku sme sa piatich náhodných chodcov v uliciach mesta Prešov opýtali: **"Už ste si vyprosili niečo cez svätého?"** Prinášame ich odpovede.

Andrej Slodička, kňaz
Keď mám nejaký problém, nejdem za svätým, ale idem prosiť priamo Ježiša a Máriu. Samozrejme, že máme prosiť aj svätých, lebo na ich príhovor sa dejú rôzne zázraky. Ale aj Kristovi môžeme povedať: „Na príhovor blahoslaveného ťa prosím...". Sú vnútorné uzdravenia, ktoré sa dejú priamo pred Eucharistiou, preto si myslím, že sa nemáme báť prosiť priamo Ježiša Krista.

Adriána
Od malička sa modlím k Matke Ustavičnej Pomoci. Už mi veľakrát pomohla. Taktiež sa modlím k Svätej rodine, ale aj k rôznym svätým. Napr. svätá Marta mi už pomohla pri mnohých skúškach v škole. Keď prídem do Katedrály sv. Jána Krstiteľa v Prešove, vždy sa na pár minút pomodlím pri relikviách našich blahoslavených Pavla a Vasiľa. Dáva mi to povzbudenie a silu žiť sväto. Aspoň trochu pripodobniť svoj život k takej dokonalosti, ako žili oni. My sami nedokážeme žiť sväto, a preto potrebujeme vzory našich svätých. Všetci svätí sú pre mňa vzorom, ako žiť naplno svoje povolanie v Kristovi. Som veľmi rada, že máme v nebi toľko orodovníkov, a hlavne našich blahoslavených.

Mária
K svätým sa nemodlím. Svoje potreby a prosby predkladám priamo Ježišovi a Márii. Odmala sa takto modlím. Pred rokom, keď som mala veľmi vážne chorého syna, som veľa času strávila v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove pri Čiernej Madone.

Judita
Modlím sa, ale nie k svätým. Verím v silu modlitby a za zázrak považujem aj to, že som tu na svete, že ma moji rodičia vychovali a že mi dali vieru.

Veriaca z Prešova
Áno. Modlím sa nielen k Márii a Ježišovi, ale aj k svätým, a hlavne k všetkým svätým. Mám potom v duši pocit spokojnosti. Predsa nám tá viera niečo dá, ak sa modlíme.

S. Bamburák

Blahoslavený biskup Vasiľ výzva i príklad

Začiatok tretieho tisícročia bol mimoriadne požehnaný pre Gréckokatolícku cirkev na Slovensku. Boli sme účastní mimoriadnych Božích darov, ktorými nás požehnal nebeský Otec. V rozpätí troch rokov sme dostali v poradí tretieho blahoslaveného v osobe svätiaceho biskupa ThDr. Vasiľa Hopku. Je to duchovné ovocie vernosti našich biskupov, kňazov a veriacich, najmä v päťdesiatych rokov minulého storočia. Storočie, ktoré sa malo stať storočím vyspelej techniky, zázrakov vedy a blahobytu, stalo sa storočím neslýchanej surovosti s neslýchanou tyraniou, utrpením a horami nevinne pozabíjaných ľudí. Na nich možno aplikovať slová sv. Pavla z Listu Hebrejom: *„Oni, ktorých svet nebol hoden..."* (11, 38), *„zakúsili výsmech a bičovanie, ba aj okovy a väzenie"* (11, 36). *„Všetci títo umierali vo viere"* (11, 13), obstáli vo veľkej a ťažkej mučeníckej skúške, a Pán pre nich pripravil niečo lepšie (porov. Hebr 11, 39-40), čo oko nevidelo, čo ucho nepočulo, čo človeku ani na um neprišlo (porov. 1 Kor 2, 9).

Toto ponižovanie, fyzické a psychické utrpenie, ktoré prijali so zodpovednosťou, s odvahou a pevnou vierou, prinieslo požehnané ovocie, dnes už troch blahoslavených. Stali sa nimi: prešovský biskup Pavol Peter Gojdič, OSBM, kňaz redemptorista Dominik Metod Trčka a svätiaci biskup ThDr. Vasiľ Hopko. Boli povýšení na oltár, a my sa k nim môžeme modliť, zobrazovať ich na ikonách, na ich česť budovať chrámy a kaplnky. A oni osobitným spôsobom budú za nás prihovárať u Boha a vyprosovať potrebné milosti.

Svätí a blahoslavení sú nám ponúknutí Bohom ako príklad a ako pomoc pre náš každodenný život, aby sme dosiahli šťastie nielen tu na zemi, ale predovšetkým vo večnosti.

Dňa 21. apríla 2004 si pripomíname nedožité 100. výročie narodenia blahoslaveného biskupa-mučeníka ThDr. Vasiľa Hopku. Biskupa, mučeníka, ktorého ktosi označil ako „biskupa čistého srdca", „žiarivého príkladu vernosti evanjeliu", ktorý plne žil v duchu svojho biskupského hesla: *„Aby všetci jedno boli."* V čom je pre nás príkladom?

V sobotu 20. septembra 2003 sa v Prešove uskutočnila slávnosť prenesenia ostatkov blahoslaveného biskupa-mučeníka ThDr. Vasiľa Hopka. Apoštolský nuncius na Slovensku Mons. H. J. Nowacki pri tejto príležitosti povedal: *„Blahoslavený biskup Vasiľ Hopko je pre nás všetkých veľkou výzvou. Veď my sme dnes neprišli na toto miesto obdivovať jeho hrdinský kresťanský a kňazský život, ale prišli sme sa posilniť jeho vierou a jeho láskou. Prišli sme sa od neho učiť milovať Boha viac ako všetko ostatné, viac ako vlastný život. Jeho hlas je zosúladený s hlasom Božím a pozýva nás: «Buďte svätí».*"

Blahoslavený biskup Vasiľ je teda pre nás výzvou i príkladom. V jeho živote bolo dosť

toho, v čom ho môžeme nasledovať, aby sme raz aj my – svojou vlastnou cestou – došli k svätosti. Každý, kto ho bližšie poznal, musel si zamilovať jeho milú, bezprostrednú, srdečnú otvorenosť, nezlomnú lásku k ľudu, z ktorého pochádzal, osobnú skromnosť, vytrvalú zbožnosť a dobrotu. Vernosť Cirkvi za každých okolností a silu niesť každodenný kríž, nech je akýkoľvek ťažký.

Pri tomto okrúhlom výročí treba pripomenúť to, čo o ňom bolo ešte málo zdôrazňované: Jeho osobitnú lásku k Najsvätejšej Eucharistii. Sám som bol svedkom toho, že keď prišiel do Hrabského a navštívil chrám, vedel dlho zotrvať pred bohostánkom, pred ktorým sa vždy trikrát hlboko poklonil. A nezabudol pripomenúť: „Pred Eucharistickým Kristom sa treba trikrát pokloniť."

O úcte k Najsvätejšej Eucharistii vydal dve knižočky: *Christos posredi nas* (1947) a *Christos v nas* (1948). V prvej vysvetľuje, čo je to Eucharistia, ako sa máme na to pripraviť, aby sme ju vždy *„s Božou bázňou a s vierou"* prijímali. Poukazuje tiež na to, že ľudia ju prijímajú, ale ich duchovný život nenapreduje. *„Chyba nie je v Eucharistii, chyba je v nás, u človeka. Zvlášť v tom je chyba, že naša príprava a vzďakyvzdávanie je v nás povrchné, slabé, a preto z tejto veľkej tajny nemáme úžitok, tak, ako je to potrebné a možné"* (Christos v nas, s. 5).

Tejto téme sa venuje v druhej knižočke *Christos v nas*, v ktorej chce pomôcť tým, ktorí často pristupujú k sv. prijímaniu, tak našim veriacim, ako aj študentom, bohoslovcom, kňazom, rehoľníkom, aby čím dôstojnejšie mohli prijímať tento veľký Boží dar. Hovorí o poďakovaní sa za veľké milosti, ktoré plynú z Eucharistie, pritom sa odvoláva na krásne obrady východnej cirkvi, ktoré sú veľmi bohaté na túto úctu, napr. akatisty. Tiež vyslovuje želanie, že ak sa mu to podarí, bude to najlepšia náhrada za túto prácu.

Niekoľko myšlienok z jeho knižočky *Christos v nas*, ktoré sú plné rozličných úvah, modlitieb, prípravy a poďakovania sa pred Najsvätejšou Eucharistiou:

„Najprv musíme vedieť, že v našom živote niet väčšieho, cennejšieho bohatstva ako je Eucharistia. Sväté prijímanie, to nie je nič iné, než zjednotenie Pána Boha s človekom – skrze to, keď prijímame Telo a Krv Ježiša Krista. Pri sv. prijímaní je Ježiš v nás a my v ňom. Toto nie sme schopní poznať v tomto živote. Pochopíme to až na večnosti. Túto vieru máme v sebe denne obnovovať a nesmie sa stať pre nás len zvykom, ako napríklad ranná káva, ktorú pijeme mechanicky, len preto, že sme si na to zvykli" (s. 8).

„Vzbudenie viery. *Ku komu idem? Ak pozorujem ľudí okolo seba, vidím, že každý kdesi ide alebo cestuje. Jedni idú do továrne, druhí na pole, tretí do lesa, iní na trh, zasa iní do úradu, do školy; i ja idem... Kde? Idem do Božieho chrámu, idem k Ježišovi, idem k Bohu..!"* (s. 14).

„Dôvera. *Ježišu, ak si pomyslím na Tvoju svätosť, bojím sa k Tebe prísť. Ak si pomyslím na Tvoje milosrdenstvo, vtedy dostávam odvahu a idem. Idem zvlášť preto, že ma voláš. Ty si mi už dávno povedal, že ak nejem Tvoje telo a nepijem Tvoju krv, nemám v sebe život"* (s. 16).

„Pokora. *Ježišu, kde si prišiel? Keď si ukázal svoje Božstvo a vstúpil si do loďky apoštola Petra, vtedy Peter padol na kolená a povedal: Odíď odo mňa, Ježišu, lebo ja som hriešny človek... Aj ja by som to mal povedať: Ježišu, kde si prišiel? Choď odo mňa, lebo som biedny, nehodný... Ale ja to nikdy nepoviem! Veď nie preto som prišiel k Tebe, aby som Ťa zanechal! Nie preto som Ťa pozval k sebe, aby som Ťa vyhnal! Bože ochráň, ja naopak, preto som prišiel k tebe, aby si so mnou ostal naveky"* (s. 18).

„Nehodnosť. *Viem, že som nehodný. Nehodný je* môj jazyk, *ktorý toľkokrát zhrešil, aby prijal na seba Ježiša... Nehodné sú* moje oči, *aby videli Ježiša, lebo toľkokrát zhrešili! Nehodné je* moje telo, *aby do seba prijalo Ježiša, lebo veľa ráz zhrešilo... Nehodná je* moja krv, *aby sa zjednotila s najsvätejšou Ježišovou krvou, lebo moja krv často horela za hriech... Nehodné je* moje srdce, *lebo je také svetské, prázdne... Nehodná je moja duša, pretože toľkokrát bola poškvrnená ťažkým hriechom... Nehodné sú moje myšlienky, lebo sú veľmi hriešne, pyšné... a možno boli aj nečisté? Ty si taký svätý, taký čistý, dokonalý, a ja? Ó, aká je moja minulosť? Ó, koľkokrát som zhrešil!"* (s. 16).

„Dar. *Ježišu, na privítanie vzácnych hostí zvykneme dávať dary. Aj ja som Ti priniesol dar. Moja cesta je ďaleko od cerkvi, veľká zima, veľká horúčava; Ježišu som chorý, nech to bude môj dar... Ježišu, včera som mal veľké pokušenie, ale nepadol som. Nech tento boj bude dnešný dar pre Teba! Ježišu, sebaumŕtvovanie... čisté srdce... nech to bude dar pre Teba!"* (s. 18).

Mohli by sme pokračovať v týchto úvahách, ktoré nám blahoslavený biskup-mučeník zanechal nielen vo svojich knižočkách, ale ktoré bolo zreteľne vidieť aj v jeho živote, na jeho správaní, kdekoľvek prišiel do chrámu. Žil naozaj čistým, svätým životom. Taký bol celý jeho život, také boli aj jeho posledné chvíle. S veľkou láskou slúžil sv. liturgie, kdekoľvek si sadol, jeho ústa sa už pohybovali a šeptali slová modlitby alebo rozjímali o Eucharistickom Ježišovi, v ktorého prítomnosť v Najsvätejšej Eucharistii pevne veril. Z jeho vnútra žiarila pokora, čistota, ktorú prejavoval aj tým, že sa často spovedal (pred smrťou takmer každý deň) pretože, ako hovoril, vždy našiel niečo, čo by mohol povedať svojmu Pánovi. A s pokorou si kľakol pred ktoréhokoľvek kňaza!

Takto nielen on, ale všetci blahoslavení a svätí, *„ktorých svet nebol hoden"* (Hebr 11, 38), sa nielen *osvedčili vo viere* (Hebr 11, 39), ale aj *umierali vo viere* (Hebr 11, 13), neprišli *„o svoju odmenu"* (Mt 10, 42), už dostali *„stonásobne viac"* (Mt 19, 29) a sú dedičmi *„večného života"* (Mt 19, 29).

„Preto aj my", posilnení príkladom nášho blahoslaveného biskupa-mučeníka Vasiľa a *„obklopení takým oblakom svedkov, zhoďme všetku príťaž a hriech, ktorý nás opantáva, a vytrvalo bežme v závode, ktorý máme pred sebou, s očami upretými na Ježiša, pôvodcu a zavŕšiteľa viery"* (Hebr 12, 1-2). Pretože, ako to povedal blahoslavený Vasiľ, *„provoradá oslava je žiť v posvácujúcej milosti, to jest bez ťažkého hriechu. Modliť sa z úprimného srdca, z celej duše. Milovať Pána Boha z celej duše, zo všetkých síl, a to nielen ústami, ale skutkami, a to v prvom rade plnením Božej vôle, plnením Božích i cirkevných prikázaní"*.

František Dancák
Snímky: archív autora

Virtuálny priestor ponúka aj široké možnosti využitia pri tvorivom procese. Príkladom toho sú aj nasledujúce atribúty internetovej komunikácie:

Interaktivita. Schopnosti okamžitej reakcie užívateľa, okamžitej aktualizácie dát v priestore internetu hovoríme interaktivita. Komunikácia prebiehajúca na internete je spojenie ľudí bez ohľadu na vek, národnosť, náboženstvo, spoločenské postavenie alebo vzdialenosť. Táto komunikácia môže byť nielen pasívna (užívateľ informácie z internetu len prijíma), ale aj aktívna (užívateľ tvorivo pristupuje k získaným informáciám tak, že k nim zaujíma svoj postoj a spätne sa vyjadruje). Aktívna – obojstranná komunikácia dáva internetu atribút interaktivnosti.

Kreativita. Tvorivosť je úzko spojená s interakivitou práve v tom, že užívateľ tvorivo – aktívne pristupuje k danej problematike. Prezentuje svoje vlastné stránky, texty.Za zmienku stojí aj fakt, že samotným tvorcom sa v ďalšom rade stáva aj prispievateľ na stránky prostredníctvom dynamických internetových technológií (komunikácia v diskusných fórach).

Dátový tok. Po internetovej sieti je možné preniesť veľké množstvo dát, ktoré by pri reálnej fyzickej zásielke spôsobilo značný časový a finančný rozdiel. V prípade zásielky 10 stránkovej publikácie zo Slovenska do Austrálie by prenos klasickou poštou trval niekoľko dní pri značne vysokej cene. Priepastný rozdiel je viditeľný nielen v časovom faktore (prenos by trval niekoľko sekúnd), ale aj v cenovej relácii (niekoľko halierov).

Dostupnosť informácií. Na internete je možné na základe prístupnosti pre všetkých umiestňovať informácie širokého spektra. Sú tam, žiaľ, aj informácie, ktoré Cirkev aj spoločnosť považujú za škodlivé. Cirkev si kladie za povinnosť upozorňovať na takéto negatívne aspekty internetu a nabáda k zodpovednosti tvorcov. Do popredia sa dostáva nutnosť rešpektovania dôstojnosti ľudskej osoby.

Homocentrizmus internetu. Tvorca je ten, kto ponúka a chce sa svojím obsahom presadiť na „internetovom trhu". Centrom je teda užívateľ, ktorý sám rozhoduje o tom, čo si na internete pozrie, vyhľadá, stiahne. Je tu ale isté nebezpečenstvo, že užívateľ stráca kontakt so svetom, prestáva reálne komunikovať. Virtuálny svet mu ponúka všetko, čo potrebuje. Uťahuje sa do vlastného „ja", nepotrebuje priateľov, prírodu, okolie, a nakoniec nepotrebuje ani Boha. Vďaka kyberpriestoru si vystačí sám. Je preto potrebné vychovávať kritických užívateľov, ktorí dokážu zreteľne rozoznať dobro od zla.

V ďalších číslach časopisu Slovo budeme v tejto téme pokračovať.

Gabriel Paľa, palagrk@stonline.sk

Život bez starostí

Množstvo z nás túži po živote bez problémov, bez starostí. Myslíme si, že takýto život je fajn, že je to náš ideál. Tiež som túžil po rovnakom živote a musím sa priznať, že niekedy, keď je tých problémov viac, sa mi táto túžba vracia späť.

Dokonalý svet

Ale bol by to dobrý život? Predstavte si svet bez problémov, bez chorôb, nedostatku, diskriminácie, nedokonalostí, hádok... Myslíte si, že je to krásna predstava? Tak vám takýto svet predstavím. Keďže sme si všetci rovní, bývame v rovnakých bytoch a máme rovnaký počet detí. Všetci máme zamestnanie, ale nikto neberie svoj plat, lebo všetko je zadarmo. No všetci chodíme do práce, lebo je to naša povinnosť k systému. Dostávame rovnaké jedlo, aby sa ušlo všetkým. Takisto máme rovnaké šaty. Ba čo viac, všetci vyzeráme rovnako, aby sme jeden druhému nezávideli. Nikto nie je škaredý ani krásny, nik nie je génius, ani vynálezca. Nič navyše už nepotrebujeme, lebo o tom ani nevieme. Nikto nevymýšľa nové veci, nik netvorí geniálne sochy a nemaľuje nové obrazy. Všetko je jednotné a rovnaké.

Takýto svet nám celých 40 rokov vtĺkali do hlavy komunisti. Je to ideál? Myslím si, že nie. Svet by stagnoval, zmenil by sa na jednotvárnu skicu bez akéhokoľvek náznaku zmeny. Páčilo by sa vám, keby ste museli ráno presne o 6.00 vstať, najesť sa podľa rozpisu, obliecť si stále tie isté určené šaty, ísť do zamestnania, kde by ste neboli ohodnotení za svoj výkon... Páčilo by sa vám, keby niekto iný rozhodoval o vás, o vašich chutiach, vkuse, partnerovi, zamestnaní ... keby ste boli otrokmi systému? Istotne nie. Mne tiež nie.

Život a starosti

Ja chcem byť slobodný. Chcem si vybrať, čo budem jesť, čo chcem vypiť. Chcem rozhodnúť o tom, čo si dnes oblečiem, kde budem pracovať a koho si vyberiem za svojho partnera. A chcem mať na výber. Nechcem byť ako druhí, chcem byť unikát, iný, odlišný, svojský. Chcem sa rozhodovať medzi tým, či budem dobrý, alebo zlý, či sa budem učiť, alebo zabávať, či budem pracovať, alebo oddychovať. Ak budem tvrdo pracovať, chcem rásť a chcem to aj cítiť na svojom ohodnotení. A čo vy? Nechcete to isté?

A ak mi táto túžba po slobode prinesie aj komplikácie, tak ich chcem. Sú pre mňa výzvou, aby som ich zdolal. Svet bez hôr a jazier je len jedno veľké močarisko. Ak som ja slobodný, nech sú slobodní aj iní. Potom nech sú v svete choroby, aby sme na nich nachádzali lieky, nech cítim aj nedostatok, aby som túžil po lepších veciach, nech je aj diskriminácia, aby ma to hnalo dopredu a aby som ukázal, že som hodný ich úcty. Nech je svet rôzny a v mnohých veciach nedokonalý, lebo nie vždy túžim po dokonalých veciach. A aj dokonalosť u slobodných ľudí je vecou vkusu a názoru. Nech sú na svete aj hádky, aby sme si uvedomovali, že nám na tom druhom záleží a že nie každý musí mať rovnaký názor ako my. Navyše bez hádok by nebolo uzmierovania.

Nech je tento svet presne taký, aký je, ale ak má byť dokonalejší, musím sa zmeniť ja. Ja musím byť dokonalý a nájsť svoju cestu. Ak to dokážem, našiel som svoju svätosť. Lebo len starosti a problémy nás nútia ísť ďalej. Ale ak nájdeš svoju cestu, zároveň prídeš o jednu starosť – už nebudeš pochybovať o Bohu a jeho láske, lebo si ním budeš nadmieru istý.

Juraj Gradoš

Ilustračná snímka: archív redakcie

Človek - vrchol tvorstva

„Nato Boh povedal: »Urobme človeka na náš obraz a podľa našej podoby! Nech vládne nad rybami mora i nad vtáctvom neba i nad dobytkom a divou zverou a nad všetkými plazmi, čo sa plazia po zemi!« A stvoril Boh človeka na svoj obraz, na Boží obraz ho stvoril, muža a ženu ich stvoril. Boh ich požehnal a povedal im: »Ploďte a množte sa a naplňte zem! Podmaňte si ju a panujte nad rybami mora, nad vtáctvom neba a nad všetkou zverou, čo sa hýbe na zemi!« Potom Boh povedal: »Hľa, dávam vám všetky rastliny s plodom semena na povrchu celej zeme a všetky stromy, majúce plody, v ktorých je ich semeno: nech sú vám za pokrm! Všetkým zverom zeme a všetkému vtáctvu neba i všetkému, čo sa hýbe na zemi, v čom je dych života, (dávam) všetku zelenú trávu.« A stalo sa tak. A Boh videl všetko, čo urobil, a hľa, bolo to veľmi dobré. A nastal večer a nastalo ráno, deň šiesty" (Gen 1, 26-31).

Kým predchádzajúce riadky opisujú vznik vesmíru a života na našej modrej planéte, tieto riadky hovoria o človeku, ako o niečom inom. Neopisujú vývoj človeka, nehovoria o všetkých druhoch od Homo habilis až po Homo sapiens sapiens. Hovoria o podstate človeka, o tom, čo nás od ostatných zvierat odlišuje. Hovoria o spoločnej črte a charizme každého človeka bez rozdielu pleti, výšky, zdravia... Hovoria o duši.

Božia podoba

Človek sa vyvíjal ako vrchol tvorstva. Je jedinečný v mnohých ohľadoch, ale to, čo ho naozaj odlišuje od ostatných tvorov, je jeho duša. A práve tá bola stvorená na Božiu podobu. Dostala do vienka mnohé atribúty Boha, aj keď v zmenšenej miere.

Jedným z prvých je večnosť. Keďže je Boh večný a človek mu má byť podobný, dostal dar nesmrteľnosti. Na počiatku nielen nesmrteľnosti duše, ale aj tela. Ďalším darom je dar tvoriť a pretvárať. Jedine človek dokáže používať nástroje na výrobu iných nástrojov. Tým sa stal účastný na Božej stvoriteľskej moci ako dokončovateľ a završovateľ jeho tvorenia.

Zároveň dostal do srdca túžbu, dobro, lásku, spravodlivosť, schopnosť načúvať celému stvoreniu ako jeho hlavný správca a najbližší priateľ. Aj keď sa Boh zračí vo všetkých svojich dielach, v človeku je jeho podoba najdokonalejšia. Preto si človeka najviac obľúbil. Je to cítiť z jeho výrokov. Kým o stvorení všetkého predtým hovorí, že to bolo dobré, o človeku sa vyjadruje silnejším spôsobom: „a bolo to veľmi dobré".

Muža a ženu ich stvoril

My dnes chápeme človeka ako bytosť. Ale každý z nás už mal pocit, niečo nejasné, ale zrejmé a silné, že potrebuje mať pri sebe človeka – svoju chýbajúcu polovicu. Toho, kto ho bude dopĺňať. A tu Boh vložil jednu zo svojich podstatných vlastností a svoju najdokonalejšiu podobu. Zjavil sa síce ešte tajomne, ale úplne ako Trojica, a tak prejavil aj samotné vzťahy v sebe samom.

Ďalšie riadky Biblie opisujú človeka a pôvod ženy. Adam v nich priamo hovorí: »Toto je teraz kosť z mojich kostí a mäso z môjho mäsa; preto sa bude volať mužena, lebo je vzatá z muža. (Gen 2, 23)

A tak sa Adam stáva podobou samotného Boha Otca; Eva, ktorá pochádza z Adama a je mu najmilšia, stvárňuje Boha Syna a láska, ktorá je medzi nimi, dáva vznik novému človeku, novej bytosti, ktorá symbolizuje Svätého Ducha. Tak Boh vložil do človeka ako celku aj svoju najskrytejšiu podobu a urobil ho účastným na dávaní života.

A nakoniec ho ako svoj najlepší výtvor urobil zodpovedným za všetko, čo mu bolo zverené. Tak, ako rodič poveruje zodpovednosťou najstaršieho syna, tak aj nás Boh poveril nielen mocou, ale aj starostlivosťou o všetko tvorstvo.

Juraj Gradoš

Ilustračná snímka - Kozmický človek z Knihy Božích skutkov, r. 1230: archív redakcie

FEJTÓN

Jarná chrípka prekvapila asi každú rodinu. Aj na mňa prišiel rad. Prv ma len bolela hlava a mierne svrbelo v krku. Hovoril som si, že na to postačí horúci čaj a poriadne si oddýchnuť. No mýlil som sa. Noc bola jedným veľkým bdením, keď som za pár hodín minul niekoľko balení hygienických vreckoviek. Možno by som, ako mi radila stará mama, mal začať znovu používať plátené, ale papierové sú pohodlnejšie. Ráno bolo ešte horšie. Hrdlo už svrbelo poriadne a v hlave dunelo. Poznáte to. Tak som sa rozhodol pre pohotovosť. Sadol som do auta a uháňal na polikliniku, aby som lekárov stihol pred dvanástou a ich odchodom na obed.

Keď som prišiel, bolo štvrť na dvanásť a čakáreň pred ambulanciou bola prázdna. Potešil som sa. No moju radosť vystriedal zvláštny pocit, keď z ambulancie spolu s pacientkou vyšli aj sestra a lekár. Obedňajšia prestávka. O pol dvanástej? A ja tu mám čakať? Zobralo ma to. Aj moje ego sa cítilo urazené. O pár minút si ku mne prisadol starší pár. Pani bola zhrbená a ja som si hneď pomyslel, že niečo zlé pojedla. Nudil som sa. Zakašľal som a postavil sa. Nenechal som bez povšimnutia ani jediný oznam. Prechádzal som sa hore - dole, pozeral z okna. Aj toto už zažil asi každý z vás. Keď sa blížila dvanásta hodina a začali prichádzať sestry, moja pozornosť sa znova sústredila na manželský pár. No, pomyslel som si, istotne ma predbehnú. Jasné. Využijú to, že sú starší. Ale ja som jej nekázal prejedať sa a mixovať všetko možné.

Len čo prišiel lekár, postavili sa, a keďže boli k lekárovi bližšie než ja, začal sa im venovať. Keď doktor otvoril dvere ambulancie, pani urobila krok k dverám. Manžel sa zrazu otočil na mňa a povedal: „Vy ste boli prvý". Ja som ostal zarazený a z mojich úst vyšlo: „Ale ona je na tom horšie". Odpovedal: „Ďakujem, seklo ju v krížoch". No, vyfarbil som sa, pomyslel som si. Horlil som za spravodlivosť a zabudol na milosrdenstvo. Asi by som tú pani pustil aj tak pred sebou, mám to v povahe, ale musel som ju v srdci toľkokrát odsúdiť? Presný opak Ježiša – on ma nesúdi.

Prešovčan

ZAMYSLENIE

„Tu prišla po vodu istá Samaritánka. Ježiš jej povedal: «Daj sa mi napiť!»" (Jn 4, 7).
V jednom televíznom filme hovorí matka svojmu mladému synovi: „Neviem, či je nebo, alebo peklo, ale verím, že nás Boh všetkých stvoril, aby sme konali dobro."
Je to smutná viera bez viery v budúcnosť, v nebo, ale myšlienka konania dobra stojí za povšimnutie. Dobročinnosť robí vnútro človeka lepším a uspôsobuje ho, aby prijal Božiu milosť. Ježiš dáva polopohanskej Samaritánke príležitosť na dobrý skutok, ktorým je podanie vody, a tým ju uspôsobuje k väčším milostiam.
Sme vedome dobročinní? Všímame si ľudí okolo seba, ktorí potrebujú našu pomoc?

„Ako šiel, videl človeka, ktorý bol od narodenia slepý. Jeho učeníci sa ho spýtali: «Rabbi, kto zhrešil – on alebo jeho rodičia -, že sa narodil slepý?»" (Jn 9, 1-2).
Sv. František Xaverský, kňaz a misionár, patrón misií, všade, kde hlásal Kristovu vieru, postavil vedľa cesty drevené kríže. Raz sa stalo, že išiel okolo akýsi pohan. Pretože zem bola veľmi rozmočená, kríž sa uvoľnil a spadol mu na rameno. Bola to udalosť obyčajná, nezavinená. Pohan v tom videl Boží pokyn a stal sa kresťanom.
Aj apoštoli videli kríž a bolesti každého druhu v zásadnej súvislosti s vinou prarodičov aj s konkrétnou osobnou vinou. Máme však vedieť, že od jeho príchodu na svet choroba nie je len trestom za hriech alebo následkom hriechu, ale aj cestou spásy a nesením výkupného kríža s Ježišom Kristom (porov. Kol 1, 24). Kiež by sme tomu porozumeli!

„Potom ich vyviedol von až k Betánii, zdvihol ruky a požehnal ich. Ako ich žehnal, vzdialil sa od nich a vznášal sa do neba" (Lk 24, 50-51).
Sv. Martin Porres, rehoľník, ležal na sklonku života nejaký čas chorý. Keď ho prosili, aby neležal stále na chrbte, ale aj na boku, povedal: „Bratia moji, nechajte ma pozerať na nebu."
V dôsledku nesprávnych predstáv a prekonaného názoru na vesmír bola v kresťanskom učení po dlhé stáročia predstava o nebi jednostranná. Nebo sa chápalo ako akési bezpečné zázemie, do ktorého sa uchýlil aj Ježiš a kam pôjdu aj spravodliví veriaci zo „zlého sveta" po smrti. Aj nanebovstúpenie Pána bolo podľa tejto predstavy fyzikálnym úkonom: Ježiš sa vznášal do výšky nad zemou kilometer za kilometrom, až zmizol za mrakmi v nedohľadnom priestore.
Nebo je však predovšetkým stav, nie miesto. Stav konečnej plnosti a dokonalosti človeka a stvorenia u Boha. Boh už pri stvorení sveta určil večnú blaženosť za cieľ človeka, ktorý slobodne prijme Božie pozvanie. Ani nanebovstúpenie Pána nie je zmenou priestoru a času, ale prechod zo stavu viditeľného ľudského poznania do neviditeľného dokonalého spoločenstva s Otcom.

- fd -

Starkin príbeh

Narodila sa dosť dávno, ešte pred vojnou, do rodiny plnej detí, ale o to šťastnejšej. Chodila do školy, pásavala husi, pracovala na roli. Bola vychovávaná v duchu všetkých pravidiel a k vernosti Bohu. Keď prišla druhá svetová vojna, jej bratov povolali bojovať na front. Jedného z nich už nikdy neuvidela. Padol v ďalekom Rusku, nevie presne kde, ani

či bol pochovaný s úctou. Každý si vie predstaviť bolesť, ktorú prežívala, keď stratila milovaného človeka. Ďalší z jej bratov zahynul, keď v rieke nešťastnou náhodou našiel starý granát. Ešteže jej na svete ostal aspoň jeden, ktorý sa dožil pekného veku a zomrel prirodzenou smrťou v kruhu svojich najbližších. I jeho odchod však zanechal v jej srdci veľkú bolesť.

Keď spoznala svojho prvého priateľa, mala 20 rokov. Dovtedy chlapca nikdy nepobozkala, nedržala za ruku a vlastne ani nemilovala. Bol jej prvým a zároveň jediným. Vzali sa a o 9 mesiacov po svadbe sa im narodilo dievčatko. O pár rokov neskôr chlapček. Mali sa veľmi radi a chceli mať ďalšie dieťa, ale to tretie zomrelo pár dní po narodení. Ďalší šíp zasiahol jej citlivé srdce. Ale Boh to zrejme tak chcel. Tretie dieťa chceli ako posledné, takže o pár rokov sa im to nakoniec podarilo a narodilo sa im dievčatko - moja mama. Deväť rokov po jej narodení, starký vážne ochorel a zomrel na zlyhanie srdca. Neviem pochopiť, prečo ju Boh v živote tak ťažko skúša. V živote nikomu neublížila. Ona je podľa mňa posledný človek, ktorý si zaslúži trpieť.

Pohreb svojho manžela si nepamätá, pretože bola pod vplyvom sedatív. Celú rodinu to poznačilo. Starká odvtedy vychovávala tri deti úplne sama. Mala dve zamestnania a živila celú rodinu. Už nikdy nemala žiadneho muža. NIKDY. Každý deň od starkého smrti kráča kopcom k jeho hrobu na cintorín. Stále ho miluje, i keď je to už 36 rokov, čo boli spolu naposledy.

Pamätám si na chvíle, keď sme k nej chodievali všetky vnúčatá. Nerobí medzi nami rozdiely, každého miluje rovnako a dala by nám i to posledné na svete. Je veľmi skromná, dodržuje pôst každý piatok, chodieva do chrámu pomodliť sa za svojich blížnych. Stále ju vidím maličkú sedieť za stolom a jesť suchú knedľu na jej narodeniny, keď počula hrať v rádiu pesničku venovanú len jej. Je taká slabá, bezbranná a pritom silná a odvážna v srdci.

Každý z nás si určite pamätá udalosť s BMG invest. Aj ona tam mala peniaze. Jej plačúcu zvráskavenú tvár by mali vidieť konatelia firmy, aby pochopili ako jej veľmi ublížili. Ale vyrovnala sa s tým a žije ďalej. Myslím si, že už si zvykla na všetky tie nepriazne osudu, ktoré jej život neúprosne prináša.

V súčasnosti je veľmi chorá a už nevládze robiť veci tak ako predtým. Už nám nepletie krásne svetre, neháčkuje nádherné ozdobné dečky, nešije šaty na sviatočné príležitosti. Vždy bola taká šťastná, keď nás videla v šatách producírovať sa pred zrkadlom. Teraz však mám pocit, že ju strácam. Jej tvár sa plní vráskami a síl ubúda.

Som v zahraničí a viem, že tam v diaľke je ona a každý deň sa za mňa modlí, aby sa mi nič nestalo a mohli sme sa o pol roka znova stretnúť. Nemám strach o seba. Mám strach, že keď sa ja vrátim domov, odíde mi ONA. Je tým najlepším človekom, akého som kedy poznala. Bez predsudkov, pokrytectva. Nebola nikdy bohatá, mala jednu životnú lásku (ktorú jej môže závidieť veľa ľudí) a viedla úplne obyčajný život, naplnený skôr starosťami než radosťami. A predsa ho žije ďalej. Jej život je jeden veľký príbeh. Milujem ju a navždy budem.

Bianka (-int-), Ilustr. snímka: archív red.

Chirotónia blahoslaveného hieromučeníka Vasiľa Hopka

Po skončení druhej svetovej vojny bola znovu obnovená Československá republika a Prešovská eparchia sa spomedzi katolíckych diecéz stala územne najväčšou diecézou v ČSR. Ťažkosti spojené so spravovaním eparchie a hrozba likvidácie Gréckokatolíckej cirkvi priviedli prešovského biskupa v roku 1946 k rozhodnutiu, aby požiadal Rím o pridelenie pomocného biskupa. Navrhol piatich kandidátov, z toho v užšom výbere zostali len Mons. ThDr. Vasiľ Hopko, dlhoročný tajomník biskupa, ktorý dobre poznal všetky záležitosti

biskupstva, a ThDr. Miron Podhajecký, špirituál bohosloveckého seminára a konzistoriálny notár Svätý Otec Pius XII. uznal opodstatnenosť žiadosti otca biskupa P. P. Gojdiča, OSBM, a po dôkladnom zvážení menoval 2. januára 1947 za pomocného biskupa energického Mons. ThDr. Vasiľa Hopka.

Biskupská vysviacka sa za veľkej účasti ľudu, cirkevných a štátnych predstaviteľov uskutočnila 11. mája 1947 v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove.

Hlavným svätiteľom bol sídelný biskup Pavol Peter Gojdič, OSBM, spolusvätiteľmi pražský arcibiskup Mons. ThDr. Jozef Beran a košický biskup Jozef Čársky. Prítomnosť pražského arcibiskupa bola pre otca ThDr. V. Hopka osobitne významná, keďže ich spájalo priateľstvo zo spoločného pôsobenia v Prahe. Mons. ThDr. Jozef Beran ako univerzitný profesor v Prahe rád prichádzal na stretnutia – akadémie, ktoré otec ThDr. V. Hopko organizoval v Prahe pre našich veriacich. Neraz aj sám prispel poučným slovom venovaným gréckokatolíckej mládeži. Kvôli vysviacke prerušil vizitáciu svojho biskupstva a lietadlom priletel z Prahy do Košíc v sobotu 10. mája 1947. Spomedzi cirkevných hodnostárov sa slávnosti zúčastnili ThDr. Andrej Škrábik, banskobystrický biskup a ThDr. Róbert Pobožný, rožňavský kapitulný vikár. Zúčastnili sa aj predstavitelia štátu; vládu zastupoval minister Dr. Ivan Pietor, zbor povereníkov ThDr. Jozef Lukačovič a Dr. Jozef Šoltes, Slovenskú národnú radu reprezentoval jej podpredseda kanonik Andrej Cvinček. Prítomní boli predstavitelia armády, ONV a MNV, Ukrajinskej národnej rady a školského referátu, ako i predstavitelia reholí, farských úradov a duchovenstva.

Slávnosť vysviacky sa začala sprievodom z bohosloveckej fakulty do katedrály. V strede medzi biskupmi svätiteľmi kráčal o. ThDr. Vasiľ Hopko. Po vstupe do chrámu si hlavný svätiteľ biskup P. P. Gojdič, OSBM, s o. ThDr. V. Hopkom ľahli pred oltár a vyjadrili svoju hlbokú pokoru pred Bohom. Začala sa archijerejská sv. liturgia a po odspievaní tropárov hlavný ceremoniár - profesor teológie ThDr. Miron Podhajecký, prečítal menovací dekrét. Následne o. Vasiľ predniesol vyznanie viery, kľakol si pred evanjelium a otcov biskupov a zložil svoju prísahu tak, ako sa to od neho vyžadovalo v menovacom dekréte. Potom už nasledovala samotná konsekrácia na biskupa. Počas sv. liturgie spieval chór pod vedením prof. Juraja Bobáka. Na záver slávnosti udelil novovysvätený biskup zhromaždenému Božiemu ľudu svoje archijerejské požehnanie a v sprievode ostatných biskupov odišiel do biskupskej rezidencie, v ktorej sa podával slávnostný obed pre cirkevných a štátnych predstaviteľov.

Otec biskup P. P. Gojdič, OSBM, pri svojej slávnostnej reči počas vysviacky okrem iného povedal: *„Prešovská eparchia sa môže pochváliť pomocným biskupom, ktorého sme dnes konsekrovali, to je skutočnosť, aká ešte nebola v 131 ročnej histórii Prešovskej eparchie. Stalo sa to nie bez vážnej príčiny. Naša eparchia ešte nikdy nebola taká veľká - rozprestiera sa od Laborca až po Cheb, od Chlumca až po Orlov Svätý Otec Pius XII. ako dobrý otec a starostlivý pastier vypočul naše prosby, priznal ich opodstatnenosť, aby v prípade mojej choroby alebo smrti naši veriaci nezostali bez arcipastiera i duchovnej starostlivosti, a vymenoval láskavo Mons. Dr. Vasiľa Hopka za pomocného biskupa prešovského".*

Na tieto udalosti si pri príležitosti 65. narodenín otca biskupa Vasiľa v roku 1969 zaspomínal o. ordinár Ján Hirka slovami: *„11. mája 1947 sme ako bohoslovci kľačali na ulici pred katedrálou v Prešove, kde nám novovysvätený biskup udelil svoje biskupské požehnanie. Bolo to požehnanie mladého 43 - ročného biskupa preniknutého veľkou láskou k našim veriacim ... Málokto počul slová prísahy... otca biskupa Vasiľa pri jeho vysviacke. Ale tí, čo stáli blízko neho, mohli počuť, keď sklonil hlavu pod ruky svojich svätiteľov, opakovať slová: »Všetku svoju dôveru vkladám v teba, Najsvätejšie Srdce Ježišovo«."*

V osobe biskupa ThDr. V. Hopka získal biskup P. P. Gojdič, OSBM, horlivého a energického pomocníka. Ba viac ako pomocníka, pretože otec Vasiľ bol jeho oddaným priateľom. Počiatky tohto priateľstva môžeme nájsť

v školských rokoch otca Vasiľa, keď bol oficiálnym miništrantom otca biskupa Pavla. Takéto priateľstvo priaznivo pôsobilo na ich vzájomnú spoluprácu v biskupstve, ktoré ohrozoval rodiaci sa totalitný režim.

Peter Borza

Snímky: Prvé sv. prijímanie v Bardejove

SPOLOK SVÄTÉHO CYRILA A METODA

Naši jubilanti

V máji 2004 si okrúhle životné jubileum pripomínajú títo naši členovia:

Jozef Balabas z Ľubice, Anton Fejko z Davidova, PhDr. Ján Chovanec z Trebišova, Anna Telepovská z Trebišova, Emília Timková z Dlhého Klčova, Ing. Michal Varga z Nižnej Rybnice

Ľudmila Demeková z Drienova, Pavol Hrivňák zo Sečovskej Polianky, Rozália Juríková z Kojšova, Olga Krajcsovicsová z Bratislavy, Anna Malíková zo Strážskeho, Ján Sabol z Budkoviec, Ing. Michal Smetana z Popradu, František Soták z Jastrabia nad T.,

Alžbeta Bertová z Breziny, Helena Čirilová zo Stakčína, Štefan Hric z Dúbravky, Margita Janičková z Fulianky, Ján Kleban z Prešova, Ján Kočiš zo Sečovskej Polianky, Anna Koňová zo Slanského N. Mesta, Júlia Lechanová z Topole, Ignác Lukáč z Kuzmíc, Juraj Mantič z Nového Ruskova, Pavol Soroka z Košíc – Terasy, Anna Žitňaská zo Žiliny, Helena Vašková z Trebišova

Ing. Vladimír Boňko z Prešova, Anna Hrustičová z Ruskej Poruby, Alžbeta Pivarníková z Budkoviec, Alžbeta Pristašová zo Šamudoviec

Anna Harmadiová z Nového Ruskova, Anna Havrilová z Malých Ozoroviec, Ján Lešo z Prešova, Mikuláš Maďar zo Sírníka, Paulína Remecká z Koromle

Katarína Brašková z Moldavy N. Bodvou, Anna Kočišová z Novosadu

Anna Rimková z Michaloviec - Vrbovca

Všetkým jubilantom vyprosujeme hojnosť Božích milostí. Na mnoho rokov, šťastných rokov!

Príspevky do kalendára 2005

Redakcia Gréckokatolíckeho kalendára vyzýva všetkých prispievateľov, aby svoje príspevky do kalendára na rok 2005 poslali najneskôr do konca mája aj s fotografiami na adresu zodpovedného redaktora: o. Michal Hospodár, Ružová 43, 040 11 Košice, alebo E-mailom na adresu byzant@byzant.sk. Uverejnenie príspevkov po tomto termíne už negarantujeme. Ďakujeme za pochopenie.

Nový zakladajúci člen

Vo veľkonočnom období sa novým zakladajúcim členom Spolku sv. Cyrila a Metoda stal Mons. Milan Šášik, CM, apoštolský administrátor mukačevskej eparchie so sídlom v Užhorode. Prihlášku prijal podpredseda spolku Ing. Vladimír Mirossay, ktorý súčasne pridelil o. biskupovi poradové číslo 60. Za doterajšiu priazeň pre spolok vladykovi Milanovi Šásikovi ďakujeme a k zakladajúcemu členstvu srdečne blahoželáme.

Výbor spolku

Nový skupinový člen / Vo veľkonočný pondelok vstúpil do SSCM ako skupinový člen známy ukrajinský zbor KARPATY z Košíc. Zbor popri vlastnom repertoári má nacvičené aj hymny sv. liturgie v cirkevnoslovanskom jazyku, ktoré už viackrát nádherne interpretoval pri bohoslužbách v Chráme sv. Petra a Pavla v Košiciach. Svojím vstupom do spolku zbor potvrdil, že mu je blízka cyrilometodská tradícia vo východnom byzantskom obrade.

KNIHY

Anton Hlinka: Ježiš na dosah ruky

Vydavateľstvo Don Bosco, Bratislava 2003, s. 344. Cena: 177,- Sk.

Knižné vydavateľstvo Don Bosco opäť prichádza na knižný trh s novinkou - **Ježiš na dosah ruky.** Ambíciou tejto knihy je priviesť čitateľov k Ježišovi priam na dosah ruky. Každé Ježišovo gesto, slovo, každé jeho oslovenie – nežné, keď išlo o deti, súcitné, keď išlo o drobných ľudí, prísne, ba až hrozivé na adresu samoľúbych farizejov všetkých čias – vyvoláva úžas. Opis Ježišovej činnosti, zázrakov a diskusií s duchovnými vodcami Židov nám umožní nájsť pravý zmysel Ježišových slov, gest a celej jeho činnosti. Kniha chce byť obrazovkou, na ktorej sa objaví Ježišov život a učenie na jednej strane a to, čo na ľuďoch zavrhuje, na strane druhej. Táto kniha chce byť aj ozvenou evanjelia pre súčasného človeka.

Sv. Augustín: O kresťanskej náuke. O milosti a slobodnej vôli;

Vydavateľstvo Petra, Prešov 2004, s. 224. Zavádzacia cena: 100,- Sk

Bibliotheca Antiqua Christiana si kladie za cieľ predstaviť kresťanskú spisbu staroveku širšej verejnosti, nielen ako súčasť základov, na ktorých spočíva moderná európska kultúra a vzdelanosť, ale aj ako pozoruhodný zdroj poučenia a inšpirácie pre dnešok. V približne dvoch desiatkach zväzkov radu *Patrimonium* zamýšľajú organizátori tohto ojedinelého podujatia v dejinách slovenskej kultúry v priebehu niekoľkých rokov predstaviť v slovenskom preklade spisy cirkevných otcov Východu i Západu, apologétov, prípadne ďalších významných spisovateľov a hymnologickú tvorbu, v sérii *Fontes* dokumenty starovekých koncilov. Ide napospol o diela, ktorých hodnota je spoľahlivo overená kritikou času, o diela, ktorých význam ďaleko prekračuje konfesionálne hranice alebo úzko vedecké záujmy.

Stanislav Bamburák

LITURGICKÝ SLOVNÍK

Polychronion – modlitba za biskupov na konci slávnostných bohoslužieb – mnoholítstvije.

Polyjelej – je 134. a 135. žalm na utierni. Názov polyjelej je preto, lebo sa v ňom mnohokrát opakuje milosrdenstvo (mnohomilostivý). V súčasnej praxi je dosť skrátený.

Polyjelejný sviatok – je ten sviatok, v deň ktorého sa spieva polyjelej. Patrí k väčším sviatkom aj keby nebol záväzným.

Poprazdenstvo – je kratšie alebo dlhšie obdobie po sviatkoch, ktoré v obradoch nesie charakteristické črty sviatku. Menlivé časti sa spievajú zo sviatku. Môže trvať jeden - dva dni i dlhší časový úsek. Najčastejšie je to sedem (resp. osem) dní.

Povečerie – je jedna z hodiniek časoslova. Je veľké a malé. Veľké povečerie sa slúži v predvečer Narodenia Pána a Bohozjavenia, v utorok a štvrtok večer syropôstného týždňa, v pondelok až štvrtok (podľa niektorých typikov i v piatok) večer Štyridsiatnice Veľkého pôstu a v pondelok až v stredu večer Svätého veľkého (strastného) týždňa. Na rozdiel od Malého povečeria je rozsiahlejšie, lebo obsahuje viac žalmov a kňazských modlitieb. V prvom týždni Štyridsiatnice sa slúži spolu s Veľkým kánonom sv. Andreja Krétskeho.

Prijímanie – je tá časť sv. liturgie, v ktorej kňaz prijíma Telo a Krv nášho Pána Ježiša Krista pod spôsobmi chleba a vína, a potom podáva sv. prijímanie aj veriacim. Sv. prijímanie veriacim sa podáva pod obidvoma spôsobmi lyžičkou. Deje sa pred ambónom.

Spracovali: Anna Ondovčíková
Vojtech Boháč

Pozvánka na stretnutie Kána

Komunita Chemin Neuf a Medzinárodná ekumenická fraternita Kána organizuje na Slovensku letné stretnutie Kána v termíne 25.-31.7.2004 v peknom prostredí okolia Rožňavy. Stretnutie je určené pre manželské páry. Pozývame manželov rôznych kresťanských vierovyznaní. Môžu prísť aj so svojimi deťmi, ktoré budú mať vlastný zaujímavý program.

Komunita Chemin Neuf (Nová cesta) pochádza z Francúzska. Vznikla v roku 1973. Je to katolícka komunita s povolaním k ekumenizmu. Združuje ľudí rôznych kresťanských vierovyznaní a rôznych stavov. Jej členmi sú slobodní, manželia a zasvätení do celibátu. Všetkých však zjednocuje viera v Ježiša Krista a spoločná túžba slúžiť Cirkvi, evanjeliu a svetu pri budovaní jednoty.

Medzinárodná ekumenická fraternita Kána vznikla z párov, ktoré absolvovali letné stretnutie Kána a cítili potrebu ďalej pokračovať v spoločnom bratskom živote. Žijú rozptýlení po celom Slovensku. Spoločne sa však stretávajú a snažia nájsť svoje poslanie v Cirkvi a spoločnosti.

Letné stretnutie Kána je určené pre manželov, ktorí chcú oživiť svoje manželstvo.

Program stretnutia je prispôsobený tak, aby manželia mohli prežiť viac času spolu. Nechýbajú prednášky, čas v manželskom páre, rozhovory v malých skupinkách, sv. omša....

Aby ste mohli prísť aj s deťmi, chystáme program aj pre ne. Podľa veku budú deti zaradené do skupín, kde budú môcť prežiť zaujímavý program pod vedením animátorov. Pre najmenšie deti (0-3 roky) si môžete zabezpečiť vlastnú opatrovateľku, poprípade ju zabezpečíme my.

Ak cítite, že je čas urobiť niečo pre vaše manželstvo, váš vzťah, tak sa informujte alebo rovno prihláste do 10.7.2004 na mailovej adrese kana@stonline.sk alebo na telefónnych číslach t.č. 0908-199375, 051/7706000 u manželov Korečkovcov.

Ďalšie informácie môžete nájsť aj na webstránke komunity Chemin Neuf: www.chemin-neuf.cz.

DETSKÉ MIŠ-MAŠ MIŠA a MAŠE

Len tak

- V jednej rozprávke medvedík nazbieral na lúke krásnu kyticu kvetov. Keď si ju niesol domov, stretol smutného zajačika. Bolo mu ho ľúto, a tak mu kyticu podaroval. Zajačik sa opýtal: „A prečo?" Medvedík mu na to povedal: „Len tak."

- Aj my sa podobáme zajačikovi, ktorému Boh hovorí: „Dávam ti svoje dary, svoju milosť len tak – zadarmo."

"...aby sme, ospravedlnení jeho milosťou, boli podľa nádeje dedičmi večného života." (Tit 3,7)

Zápas o milosť

Predstav si, že máš možnosť zachrániť väzňa odsúdeného na smrť. Musíš však správne vyriešiť 4 úlohy, ktoré sú pred tebou. Ak sa ti to podarí, kráľ udelí väzňovi milosť.

1. úloha: Náš väzeň (nazvime ho Ľudo) bol odsúdený za krádež. Istému človeku ukradol 8 vecí. Nájdi ich v „písmenkovom mixe".

2. úloha: Veci, ktoré si objavil, musíš vrátiť namiesto Ľuda pôvodnému majiteľovi. Porozmýšľaj, ktorou cestou sa musíš vydať, aby si ho našiel.

3. úloha: Majiteľ, ktorého Ľudo okradol, musí urobiť jednu dôležitú vec. Akú? Zistíš to, ak v úlohe poukladáš písmenká v správnom poradí.

4. úloha: kráľ udelil Ľudovi milosť a prikázal, aby o nej Ľuda čo najskôr informovali. Posol sa teda vybral po najkratšej ceste. Nájdeš ju, ak spočítaš dlaždice.

P	E	S	G	O	T	A	L
E	V	Ä	Z	A	L	U	Z
R	E	T	S	U	L	A	A
O	Š	M	Z	U	R	R	F
R	Ä	D	I	T	B	I	
P	A	D		O			
V							

1

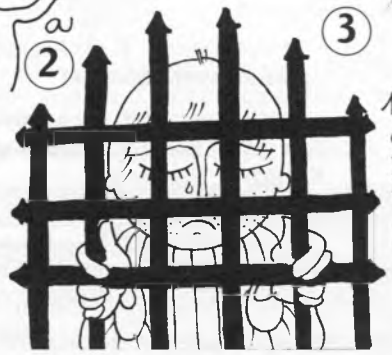

2

3

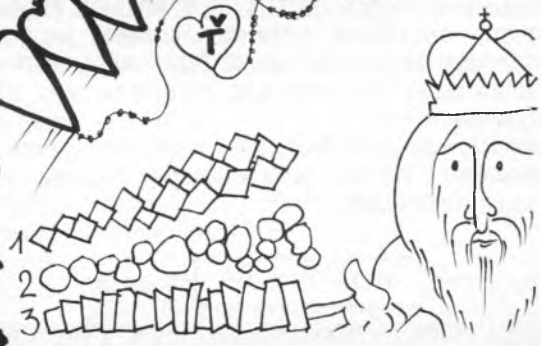

4

Chceš vyhrať Detskú bibliu (výhercu uverejníme v poslednom májovom čísle), tak nám do **17. mája** pošli riešenie úlohy na adresu: SLOVO - miš-maš, Hlavná 3, P.O.Box 204, 080 01 PREŠOV

DAR

Myšky chcú prekvapiť svojho priateľa krtka novým tunelom k jeho domčeku. Netušia, že aj ich čaká veľké prekvapenie.

OSEMSMEROVKA

B	J	E	A	S	O	R	D	T	E	Z	A	U
N	O	M	Š	A	O	O	A	F	Ľ	A	I	Ž
O	D	H	P	L	I	B	E	I	L	CH	Z	K
O	B	N	O	V	A	Z	U	CH	J	A	Á	Z
T	S	R	K	S	L	Z	A	O	T	R	K	O
P	O	E	Á	S	L	Ť	Z	I	B	I	Í	B
J	A	P	N	T	E	U	R	O	Á	Á	N	P
O	S	T	I	O	E	A	Ž	S	B	Š	V	N
A	CH	A	E	L	CH	N	E	B	O	E	O	A
L	R	T	D	N	Á	O	I	J	A	K	T	R
A	Á	CH	A	U	A	T	S	E	A	O	S	A
S	M	K	A	R	C	I	B	I	S	K	U	P
D	U	O	Š	U	Š	E	D	P	L	K	P	E
R	K	T	Š	A	T	T	J	N	J	O	O	O
R	Á	E	A	Á	P	R	N	O	O	R	E	K
C	Í	C	N	N	I	T	E	I	R	O	I	I
B	V	I	N	A	A	L	D	S	K	R	Í	Ž
S	A	M	Á	R	I	A	E	O	T	P	H	A

Legenda: ARCIBISKUP, ARCHA, BETÁNIA, BOHOSLUŽBA, BOZK, DIAKON, EDEN, EFEZ, ELIÁŠ, ENOCH, EZAU, CHARITA, CHLIEB, CHRÁM, IZAIÁŠ, IZÁK, JOEL, JOZUE, KRÍŽ, KROJ, KRST, NEBO, OBETA, OBNOVA, OBRÁTENIE, OMŠA, OTEC, PARA, PAŠKÁL, PATENA, PILÁT, POKÁNIE, PROROK, PSOTA, PUSTOVNÍK, ROSA, RUKA, SABAT, SADUCEJ, SAMÁRIA, SILOE, SION, SKOK, SLZA, SPÁSA, SUTANA, TIARA, TREST, TRIK, VINA, VLAS, ZACHARIÁŠ, ZBOR, ŽIAĽ, ŽOBRÁK

Tajničku osemsmerovky tvorí 36 nevyškrtaných písmen.
Riešenie z č. 6-7: Blaženejšie je dávať ako prijímať.
Autor: Marek Pataky.

Pomôcky: ro, et, Amstel	Výstupok na podkove	1. časť tajničky	Časť atolu	Osobné zámeno		Stará žena	Stáva sa osamelým	2. časť tajničky	Alán, po česky
Skutočne					Topánka / Umelý jazyk				
Zahradil									
Časť hlavy				Jeden i druhý / Germánsky boh					
Existovalo					Koniec modlitby / Štát USA				
	Zdravý nápoj / Útulok pre ľudí					Ruská predložka			Holandské pivo, značka
Tupil						Pramatika / Zoltán, dom.			
Citoslovce			Pomenujem / Symetrála						
Základná číslovka				Diviaky, po anglicky / Papršlek					
Odoslať							Latinská spojka / Ručný granát, skr.		
Inventárne číslo, skr.			Namáhavo						
Oxid uhoľnatý			Zvolanie na voly			Rôsolovitá hmota			

Autor krížovky: Vlado Komanický z Humenného. Riešenie krížovky z čísla z 6-7: **...narodí sveta Spasiteľ.**

Zašlite nám riešenie krížovky alebo osemsmerovky do 17. mája 2004 a môžete získať knihu Na každý deň jeden. Žrebujeme raz mesačne. Výherca: **Zuzana Kurucová**, Vranov n/T.

HOROSKOP

Čo vás čaká a nemínie?

Slniečko nám hreje, čo pripomína všetkým zmenu šatníka. Namiesto kabátov a čapíc sú hitom tričká a v teplých dňoch aj kraťasy. Toto oteplenie sa však dotýka aj sŕdc a všakovakých lások - prichádza predsa máj - lásky čas. Rada pre všetkých zadarmo: Pravú lásku nespoznáš podľa minima zahalenej plochy tela, ale podľa srdca.

Ach máj - čas, kedy všetci sú ešte v záhradkách ale v duchu už ležia na snehobielych plážach pri mori, alebo aspoň doma na dvore. Ak sa vyberiete na dovolenku mimo domov, nezabudnite si zobrať svoju batožinu. A to aj tú, na ktorú by ste najradšej niekedy zabudli - svoje deťúrence.

Pre všetkých mariánskych ctiteľov prišiel čas, kedy svoju úctu môžu prejaviť verejne na májových pobožnostiach. Pre tých, ktorí si myslia, že všetko vedia naspamäť mám jednu prosbu - radšej si zoberte okuliare a poriadne čítajte, aby ste náhodou nespievali "srdce moje na stožiari".

(jége)

ROZHLAS A TELEVÍZIA

Rádio Vatikán: FM 93,3 MHz, MW 1530-AB kHz, SW 4005 kHz, Intelsat 325,5 East (Atlantik); 05:25-05:40; 19:45-20:00 - slovensky; 05:10-05:25; 19:30-19:45-česky

Slovenský rozhlas: Nedeľa: **Rádio Devín**: 8:05-9:00 Hudba, život, viera; 18:00-18:30 Slovo pre veriacich i neveriacich; **Rádio Slovensko**: 9:30-10.30 Kresťanská nedeľa (liturgia); Pondelok: **Rádio Slovensko**: 19:20-19:50 Frekvencia M (relácia pre mládež); 20:05-22:00 Cesty (náboženské spektrum); Štvrtok: **Rádio Slovensko**: 19:20-19:30 Rádio Vatikán

Rádio LUMEN - 21.15 hod.: Pondelok – **Študentské šapitó**; Utorok – **Duchovný obzor**; Streda – **Lupa**; Štvrtok – **História a my**; Piatok – **ÚV hovor**; Sobota – **Od ucha k duchu**; Nedeľa – **Karmel**. Sobota: 20.15 hod. – **Ruženec pre Slovensko**; Nedeľa: 15.00 hod. – **Svetlo nádeje;** 20.00 hod. – **Kresťanské noviny 2;** 20.30 hod. – **Vešpery.**

Ranné chvály: 5:45 hod.; **Anjel Pána:** 12:00 hod. **Krátke správy:** denne o 0:00, 6:00 (avíza), 7:00, 8:00; v pracovné dni aj o 9:00, 10:00, 11:00, 13:00, 15:00. **Čo vy na to:** v pondelok až sobotu o 14:00.

Slovenská televízia / STV 2:

9.5. 13.35 hod. - **Dobrá zvesť.** P/2
10.5. 15.30 hod. - **Dobrá zvesť.** R/2
16.5. 13.09 hod. - **Televízny posol.** P/2
19.54 hod. - **Duchovné slovo.** P/2
17.5. 13.25 hod. - **Duchovné slovo.** R/2
13.35 hod. - **Televízny posol.** R/2
23.5. 13.35 hod. - **Dobrá zvesť.** P/2
22.5. 10.00 hod. - **Púť národov.** Priamy prenos púte z Mariazellu. P/2 Záver slávenia Stredoeurópskych katolíckych dní ôsmich stredoeurópskych národov.

Program je pripravovaný v spolupráci s jednotlivými redakciami.

Blahoželania

Dňa 16. 4. 2004 sa dožil o. Mgr. **Anton Paríľák** správca gréckokatolíckej farnosti Petkovce krásneho životného jubilea 30 rokov svojho života a 6 rokov pôsobenia vo farnosti. Pri tejto príležitosti, by sme sa chceli poďakovať najprv nebeskému Otcovi, že nám poslal takého pastiera duší.

Za ich činnosť, rady, Sväté písmo, ktoré sa stalo pre nás každodennou potrebou, ako aj za domy modlitby. Do ďalších rokov života Vám prajeme hojnosť Božieho požehnania, množstvo darov Svätého Ducha, ochranu Matky Božej, sv. Jozefa a Jána Krstiteľa, aby vaše duchovné slovo padlo vždy do úrodnej pôdy, prinieslo Bohatú úrodu v podobe kresťanskej viery, bratského porozumenia, spolunažívania všade tam, kde ho budete hlásať. Prajeme Vám veľa zdravia i rodinnej pohody nech Vás Pán Boh odmení za vašu obetavosť, starostlivosť, láskavosť, vieru, ktorú nám cez Vás daroval.

Na mnoho rokov, šťastných rokov.

Hospodárska rada a veriaci Petkovskej farnosti

Ďakujeme Bohu za požehnaných 80 rokov, ktorých sa 8. 5. 2004 dožil náš drahý manžel, otec a dedko **Pavol Doríč** z Horne. Do ďalších rokov mu vyprosujú zdravie, pokojné dni staroby a hojné Božie požehnanie.

Manželka Zuzana, synovia Michal a Pavol, dcéry Mária a Eva s rodinami.

Mnoho rokov, šťastných rokov !

Dňa 17. 5. 2004 oslávi náš duchovný otec Mgr. **Martin Mekel**, ktorý pôsobí vo farnosti Hlinné, životné jubileum - 30 rokov.

Veľa Božích milostí od dobrotivého Boha, pokoja, porozumenia, lásky a veľa síl pri získavaní ľudí pre Božie kráľovstvo mu v modlitbách vyprosujú a na mnoho rokov, šťastných rokov prevolávajú vďační veriaci z Hlinného a filiálky Jastrabie nad Topľou.

Dňa 15. 5. 2004 sa dožíva náš kurátor **Július Bača** požehnaných 60 rokov. K tomuto vzácnemu životnému jubileu mu z úprimného srdca prajeme veľa zdravia, Božieho požehnania a milostí. Na mnohaja i blahaja lita!

Dnes na chvíľu postoj čas,
osloviť my chceme vás,
ktorý v ten deň jediný
slávite šesťdesiatiny.

Prajeme vám šťastie,
zdravie,
k tomu Božie požehnanie.
Žite ešte dlhé roky,
Boh nech žehná vaše kroky.

farská rada Humenné pod Sokolejom

Dňa 25. 5. 2004 sa náš duchovný otec ThLic. **Marek Pejo**, správca farnosti Lekárovce, dožíva 30 rokov svojho života.

Pri tejto príležitosti vám prajeme všetko najlepšie, hlavne veľa lásky, otvorené srdce pre Boha i pre ľudí. Nech milosť Svätého Ducha naplňa vaše srdce a obdarí vás svojím svetlom a pokojom.

S láskou a vďačnosťou „Máriine dietky" a veriaci z Lekárovíec

Jubileá kňazov

o. Mikuláš Čečko, na odpočinku, 11.5.1969 35 rokov ordinácie; **o. Michal Hospodár, st.**, na odpočinku, 8.5.1974 rokov ordinácie; o. **Alexej Janočko**, tit. dekan, na odpočinku, 11.5.1969 35 rokov ordinácie; o. **Pavol Kompér**, tit. arcidekan, na odpočinku, 11.5.1969 35 rokov ordinácie; o. **Ján Parnahaj**, na odpočinku, 11.5.1969 35 rokov ordinácie; o. Mons. Doc. ThDr. **Vladimír Poláček**, 11.5. 1969 35 rokov ordinácie; o. **Michal Vasiľ**, 11.5. 1969, na odpočinku, 35 rokov ordinácie; o. **Ján Škoviera**, tit. kanonik, na odpočinku, 25.5. 1964 60 rokov ordinácie

Darovali na SLOVO

Veriaci z Chrámu Uspenia Presvätej Bohorodičky z Humenného – 1040 Sk; Rímskokatolícky farský úrad, Hrádok – 200 Sk; Bohuznámy, Prešov – 500 Sk; Anna Harmadiová, Nový Ruskov – 200 Sk.

Inzercia

Ponúkame originál písané ikony. Zhotovujeme aj na objednávky. Kontakt: 0907 – 600 890

Zoznámenie

Obyčajný chlapec by rád spoznal obyčajné dievča, 17 - až 24 - ročné, štíhlej postavy, s náboženským cítením, z Prešova a okolia, ktoré vie lásku rozdávať aj prijímať.

Kontakt: 0903 – 619192 + SMS + MMS.

Oznam

Sláva Isusu Christu!

Milí mladí gréckokatolíci v Prahe

Radi by sme vám oznámili, že v **Chráme Kosmu a Damiána** na Karlovom námestí v objekte Emauzy sa slúžia **slovenské liturgie východného obradu**

Streda 17.00 hod. / Nedeľa 17.00 hod.

Taktiež je možnosť aktívneho zapojenia sa v mládežníckom spoločenstve a ďalších aktivít na Apoštolskom exarcháte. V prípade záujmu sa informujte na t. č. 00420 / 776 348 996.

Radi vás uvidíme.

mladí z Apoštolského exarchátu

LITURGICKÝ KALENDÁR 10. - 23. MÁJ 2004

Pondelok 10. 5. - Svätý apoštol Šimon Horlivec. Predobrazujúce antifóny a Blaženstvá. Tropár z Polovice Päťdesiatnice a o ap. Šimonovi. Sláva: kondák o ap. Šimonovi, I teraz: z Polovice Päťdesiatnice. Prokimen, aleluja a pričasten z Polovice a o ap. Šimonovi. Čítania radové: Sk 12,12-17, zač. 30; Jn 8,42-51, zač. 32. Apoštolovi: 1 Kor 4,9-16, zač. 131; Mt 13,54-58; zač. 56.

Utorok 11. 5. - Blažený hieromučeník Vasiľ, prešovský svätiaci biskup. Svätí apoštolom rovní Cyril a Metod, učitelia Slovanov (u nás sa slávia 5. júla). Predobrazujúce antifóny. Tropár z Polovice Päťdesiatnice a o bl. Vasiľovi, Sláva: kondák o bl. Vasiľovi, I teraz: kondák z Polovice Päťdesiatnice. Prokimen, aleluja a pričasten z Polovice Päťdesiatnice a o bl. Vasiľovi. Čítania radové: Sk 12,25-13,12, zač. 31; Jn 8,51-59, zač. 33. Hieromučeníkovi: Hebr 4,14-5,10, zač. 311; Lk 12,32-40, zač. 67.

Streda 12. 5. - V tento deň sa zakončuje sviatok Polovice Päťdesiatnice. **Epifánios, cyperský biskup, a svätý Germanos, konštantinopolský patriarcha.** Menlivé časti z Polovice Päťdesiatnice (viď 5. mája). Sk 13,13-24, zač. 32; Jn 6,5-14, zač. 18.

Štvrtok 13. 5. - Svätá mučenička Glykéria. Predobrazujúce antifóny a Blaženstvá. Tropár nedeľný štvrtého hlasu, Sláva: kondák z nedele o Samaritánke, I teraz: kondák Paschy. Prokimen, aleluja a pričasten z nedele o Samaritánke. Sk 14,20-15,4, zač. 35; Jn 9,39-10,9; zač. 35.

Piatok 14. 5. - **Svätý mučeník Izidor.** Menlivé časti ako 13. mája. Sk 15,5-34, zač. 36; Jn 10,17-28; zač. 37.

Sobota 15. 5. - Náš prepodobný otec Pachómios Veľký. Menlivé časti ako 13. mája. Sk 15,35-41, zač. 37; Jn 10,27-38, zač. 38.

Nedeľa 16. 5. - **Šiesta nedeľa Päťdesiatnice – o slepom. Náš prepodobný otec Teodor Posvätený, učeník sv. Pachómia Veľkého.** Radový hlas je piaty, radové evanjelium na utierni ôsme. Predobrazujúce antifóny a Blaženstvá. Tropár z hlasu, Sláva: kondák o slepom, I teraz: kondák Paschy. Prokimen, aleluja a pričasten z nedele o slepom. Sk 16,16-34, zač. 38; Jn 9,1-38, zač. 34.

Pondelok 17. 5. – Svätí apoštoli Androník a spoločníčka. Menlivé časti z nedele o slepom. Sk 17,1-15, zač. 39; Jn 11,47-57, zač. 40.

Utorok 18. 5. – Svätý mučeník Teodot z Ankyry. Menlivé časti z nedele o slepom. Sk 17,19-28a, zač.40b; Jn 12,19-36a, zač. 42.

Streda 19. 5. – Zakončenie Paschy. Svätý hieromučeník Patrik, pruský biskup a spoločníci. Antifóny predobrazujúce a blaženstvá. Vchod nedeľný. Tropár nedeľný 5. hlasu. Sláva: kondák z Nedele o slepom, I teraz: kondák Paschy. Prokimen, aleluja a pričasten Paschy. Po prepustení kňaz za spevu „Ctihodný Jozef" odkladá z prestola plaštenicu. Sk 18,22-28, zač.41; Jn 12,36-47, zač. 43.

Štvrtok 20. 5. – Pánovo nanebovstúpenie. Svätý mučeník Tallelaios. Prikázaný sviatok. Menlivé časti z Pánovho nanebovstúpenia. Myrovanie. (Posvätenie ozimín (poľa), kde je zvykom svätiť na sviatok Nanebovstúpenia Pána). Sk 1,1-12, zač. 1; Lk 24,36-53, zač. 114.

Poznámka: Do zakončenia sviatku Pánovho nanebovstúpenia vo všedné dni sa spievajú predobrazujúce antifóny a blaženstvá. Vchod: „Poďte ... čo si slávne vstúpil na nebesia." Tropár, Sláva i teraz: kondák, prokimen, aleluja a pričasten zo sviatku (do 28.5.).

Piatok 21. 5. – Svätí veľkí králi a apoštolom rovní Konštantín a Helena. Sk 19,1-8, zač. 42; Jn 14,1-11a, zač. 47.

Sobota 22. 5. – Svätý mučeník Bazilisk. Sk 20,7-12, zač. 43; Jn 14,10-21, zač. 48.

Nedeľa 23. 5.- Siedma nedeľa Päťdesiatnice – svätých otcov prvého ekumenického – nicejského snemu. Prepodobná Eufrozína Polocká igumenka Monastiera sv. Spasiteľa. Radový hlas je šiesty, evanjelium na utierni desiate. Predobrazujúce antifóny a blaženstvá. Vchod: „Poďte ... čo si slávne vstúpil na nebesia." Tropár z hlasu, zo sviatku Nanebovstúpenia Pána a o otcoch. Sláva: kondák o otcoch, I teraz: kondák zo sviatku Nanebovstúpenia. Prokimen, aleluja o otcoch. Pričasten z nedele a o otcoch. Sk 20,16-18a. 28-36, zač. 44; Jn 17,1-13, zač. 56.

Vojtech Boháč

Komunita Ján Krstiteľ

Vás pozýva na slávenie Turíc

29. máj 2004

09.00 - Začiatok
09.30 - Modlitba chvál
10.30 - Prednáška: Svätý Duch
- oheň na prijatie (Lk 12, 49)
- Modlitba:
a) Prijatie Ježiša Krista
- osobného Spasiteľa
b) Otvorenie sa Svätému Duchu
13.00 - Obed
14.00 - Chvály
14.30 - Prednáška: Svätý Duch
- spaľujúci oheň (Dt 4, 24)
16.30 - Svätá liturgia
18.00 - Modlitba za fyzické uzdravenie
- Záver

30. máj 2004

09.00 - Modlitba chvál
10.30 - Svätá omša
- Prednáška: Svätý Duch
- oheň vo večeradle (Lk 12, 49)
- Modlitba za vyliatie Svätého Ducha a prebudenie
13.00 - Požehnanie na misiu

Komunita Ján Krstiteľ
Pastoračné centrum Prešov
Jurkovičova 19
080 01 Prešov
051 / 770 39 82
0907 934 519
055 / 466 92 19
www.koinonia.sk

V prípade záujmu možnosť ubytovania.